

Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyonunun Yapılandırılması: Bir Eylem Araştırması *

Gamze Ülker Tümlü ¹, Esra Ceyhan ²

Öz

Bu çalışmada psikolojik danışma ve rehberlik yüksek lisans öğrencilerinin yer aldığı bireyle psikolojik danışma uygulaması (BPDU) süpervizyonunun yapılandırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda süpervizyon süreci, eylem araştırması yöntemine dayalı olarak Ayrıştırıcı Süpervizyon Modeli (ASM) bağlamında ve grup süpervizyonu aşamalarına uygun yapılandırılmıştır. Sürecin yapılandırılmasında eylem araştırması yöntemi temelinde odak alanı belirleme, verileri toplama, verileri analiz etme ve yorumlama ile eylem planı hazırlama döngüsü takip edilmiştir. Veriler; gözlemlerden, görüşmelerden, geçerlik komitesi toplantı tutanaklarından ve araştırmacı günlüklerinden elde edilmiştir. Araştırma bulgularına göre bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonu sürecini yapılandırmaya yönelik süpervizyon amaçları, süpervizyon alanların rol ve sorumlulukları ve bu süreçte ele alınacak etkinlikler ile değerlendirme sürecini içeren bir *süpervizyon sözleşmesi* ortaya konulmuştur. Ayrıca söz konusu sözleşmenin uygulamaya konulduğu başlangıç, geçiş, çalışma ve sonlandırma aşamalarını içeren *14 oturumluk grup süpervizyonu süreci* tasarlanmıştır. Araştırma sonuçları bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonu sürecinin Ayrıştırıcı Süpervizyon Modeli'ne ve grup süpervizyonu aşamalarına uygun olarak yapılandırılabilir olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Grup Süpervizyonu Ayrıştırıcı Süpervizyon Modeli Psikolojik Danışman Eğitimi Eylem Araştırması

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 14.01.2020
Kabul Tarihi: 09.08.2021
Elektronik Yayın Tarihi: 10.09.2021

DOI: 10.15390/EB.2021.9364

* Bu makale Gamze Ülker Tümlü'nün Esra Ceyhan danışmanlığında yürüttüğü "Bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonunda ayrıştırıcı süpervizyon modeli'ne dayalı grup süpervizyonu sürecinin yapılandırılması" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

¹ Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, gamzeulkertumlu@anadolu.edu.tr

² Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Türkiye, eceyhan@anadolu.edu.tr

Giriş

Psikolojik danışman eğitiminde etkili bir süpervizyon sürecinin nasıl olması gerektiği son yıllarda önemli bir konu olarak ön plana çıkmaktadır (Borders vd., 2014; Corey, Haynes, Moulton ve Muratori, 2010). Süpervizyon sürecinin önemi; mesleki becerilerin kazandırılması ve geliştirilmesindeki kritik işlevinden kaynaklanmaktadır (Giordano, Clarke ve Borders, 2013). Bu bağlamda süpervizyon, başlı başına bir uzmanlık alanı olarak kabul görmektedir (Borders, 2001). Bu durum süpervizyon süreçleri üzerine standartlar geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Söz gelimi Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) birçok üniversitede Psikolojik Danışma ve İlgili Eğitim Programlarının Akreditasyonu Kurulu (Council for Accreditation of Counseling and Related Educational Programs [CACREP], 2016) standartları çerçevesinde psikolojik danışman eğitimi yürütülmektedir. Süpervizyon uygulamaları için Amerikan Psikolojik Danışma Derneği (American Counseling Association, [ACA], 1990) kriterleri ölçü alınmaktadır. Buna göre psikolojik danışman eğitiminde; süpervizyon sürecini başlatma, süpervizyonda amaç oluşturma, süpervizyon modeli ve yöntemi belirleme, süpervizyon ilişkisini yapılandırma, süpervizörün rol ve sorumluluklarını netleştirme gibi öğelerin sistematik bir süpervizyon sürecini yürütmede gerekli olduğu yönünde bir yaklaşım söz konusudur (ACA, 1990; Borders vd., 2014; Campbell, 2006). Öte yandan Türkiye'de psikolojik danışman eğitimindeki süpervizyon süreçlerinde belirgin bir standardın takip edilmediği, üniversiteler arasında uygulamada farklılıklar olduğu (Kemer ve Aladağ, 2013) ve süpervizyon süreçlerinin sistematik hale getirilmesi gerektiği sıklıkla vurgulanmaktadır (Aladağ, 2013; Aladağ ve Kemer, 2016; Büyükgöze-Kavas, 2011; Kemer ve Aladağ, 2013; Koçyiğit-Özyiğit ve İşleyen, 2016; Meydan, 2015). Lisans düzeyindeki psikolojik danışman adaylarının etkili birer psikolojik danışman olmaları yönünde büyük bir sınırlılık olarak değerlendirilen bu durum, lisansüstü düzeydeki öğrenciler açısından da deneyimlenmektedir. Öyle ki Türkiye'de yüksek lisans ve doktora düzeyinde öğrenim gören psikolojik danışmanların nitelikli bir süpervizyon sürecinden geçme ihtiyacı içinde oldukları ancak yeterli, nitelikli ve benzer süpervizyon süreçlerinden geçemedikleri araştırma bulgularıyla da ortaya konmaktadır (Büyükgöze-Kavas, 2011; Öz Soysal, Uz Baş ve Aysan, 2016; Avcı, Poyrazlı ve Gençoğlu, 2020). Özellikle son yıllarda Türkiye'de Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (RPD) alanındaki tezli yüksek lisans programlarının sayılarındaki artış (Ülker-Tümlü, 2019), doktora eğitimine bir basamak oluşturan (Korkut, 2007) ve etkili bir meslek elemanı olma sürecini destekleyen (Avcı vd., 2020) yüksek lisans eğitiminin niteliğini geliştirme çabalarını gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla PDR yüksek lisans eğitiminde yürütülen süpervizyon süreçlerinin sistematik hale getirmenin önemi ön plana çıkmaktadır.

Sistematik bir süpervizyon sürecini oluşturmak süpervizörler için zorlayıcı olabilse de (Campbell, 2006), bu sistematığı oluşturmada bir süpervizyon modeli seçiminden başlamak işlevsel olabilmektedir (Bernard ve Goodyear, 2014). Türkiye'de birçok süpervizyon sürecince bir süpervizyon modelinin takip edilmediği bilinmektedir (Aladağ ve Kemer, 2017). Oysa bir süpervizyon modeli, genel anlamda süpervizyon sürecinde ne gibi öğrenmelerin sağlanacağı ve süpervizörler ile süpervizyon alanların bu öğrenmelerin gerçekleşmesi için sürece ne getirecekleri konusunda bir çerçeve sunmaktadır (Corey vd., 2010). Bu anlamda sistematik bir süpervizyon süreci yapılandırma süpervizyon modeli seçiminin kritik bir işlev gördüğü söylenebilir. Diğer bir yandan özellikleri bakımından birbirinden farklılaşan çok sayıda süpervizyon modeli olsa da süpervizörün birey olarak kendi düşünce ve inanışları hem hangi modeli seçeceğini hem de seçtiği modeli ne şekilde kullanacağını etkileyebilmektedir (Campbell, 2000). Uygulanmasında süpervizörün tarzına ve süpervizyon alanların ihtiyaçlarına duyarlı olması açısından Ayrıştırıcı Süpervizyon Modeli (ASM) işlevsel bir model olarak dikkat çekmektedir (Bernard, 1979; Bernard ve Goodyear, 2014).

ASM'de bir süpervizörün süpervizyon sürecinde *öğretmen*, *psikolojik danışman* ve *müşavir* rolleri üstlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Bernard (1979). Ayrıca ASM, süpervizörün söz konusu roller ışığında *psikolojik danışma performans becerileri*, *bilişsel psikolojik danışma becerileri*, *öz farkındalık* ve *profesyonel davranışlara* odaklı bir geribildirim sürecini yönetmesini içermektedir (Bernard, 1979; Borders

ve Brown, 2009). *Öğretmen* rolü süpervizörün süpervizyon alanı bilgilendirmesini, ona model olmasını, farklı öğretim tekniklerini kullanmasını, süpervizyonun öğrenme amaçlarını düzenlemesi gibi öğretici faaliyetlerde bulunmasını içermektedir (Bernard ve Goodyear, 2014; Borders ve Brown, 2009; Campbell, 2006). *Psikolojik danışman* rolü süpervizörün, süpervizyon alanın psikolojik danışmanı olmadan onunla terapötik bir ilişki içinde olmasına ve bu bağlamda psikolojik danışmanlık becerilerini kullanabilmesine işaret etmektedir (Borders ve Brown, 2009). *Müşavir* rolü ise süpervizörün süpervizyon alan ile iş birliği içerisine girmesini, süpervizyon alanı psikolojik danışma süreçleriyle ilgili sorumluluk alıp kendi kararlarını almasına yönelik cesaretlendirmesini içermektedir (Borders ve Brown, 2009; Friedlander ve Ward, 1984; Neufeldt, 2007).

ASM'ye göre süpervizör rolleri sergilenerek üzerinde durulması gereken odaklardan *psikolojik danışma performans becerileri* psikolojik danışma sürecinde terapötik ilişkiyi kurma, terapötik becerileri kullanma gibi bir psikolojik danışma oturumunu yürütme süresince psikolojik danışmanın sözel ve sözel olmayan gözlenebilen davranışlarını içermektedir (Bernard, 1979; Borders ve Brown, 2009). Bununla beraber *bilişsel psikolojik danışma becerileri* danışanın ne söylediğini anlama, bu bağlamda danışanın mesajlarındaki temaları görme, danışanın amacına ulaşabilmesi için uygun stratejileri seçebilme süreçlerini kapsamaktadır (Bernard, 1979; Borders ve Brown, 2009; Leddict, 1994). Diğer bir ifadeyle bilişsel psikolojik danışma becerileri danışana ilişkin büyük resmi görebilme becerisi olarak ele alınmaktadır (Leddict, 1994). Bir diğer süpervizyon odağı olan *öz farkındalık* ise süpervizyon alan kişinin danışanı ile olan ilişkisini etkileyebilen içsel dinamikleri ve motivasyonları üzerinde durmayı içermektedir (Borders ve Brown, 2009). Kuşkusuz süpervizyon alan bireyin bireysel ihtiyaçları psikolojik danışma sürecindeki danışanın ihtiyacının önüne geçmemelidir. Bu anlamda süpervizyonun bir diğer odağı olan *profesyonel davranışlar* odağının dikkate alınması da süpervizyonun olmazsa olmazlarından. Etik, yasal ve mesleki yönergeleri dikkate alma, danışan ile kişisel ilişkilerini profesyonel şekilde sürdürme gibi konular profesyonel davranışlar odağı kapsamında yer almaktadır (Borders ve Brown, 2009; Lanning ve Freeman, 1994).

ASM, süpervizörün süpervizör rolleri ile süpervizyon odakları arasında geçişler yapmasını (Borders ve Brown, 2009), bunu yaparken de esnek ve süpervizyon ihtiyacına duyarlı olmasını gerektirmektedir (Bernard ve Goodyear, 2014; Borders ve Brown, 2009). Tek bir kurama dayanmak yerine eklektizme dayanması (Bernard ve Goodyear, 2014), çeşitli gelişimsel ve kuramsal yaklaşımlar ile birlikte kolayca uygulanabilmesi (Arthur ve Bernard, 2012; Timm, 2015), psikolojik danışmanların psikolojik danışma yeterliğini arttırıp kaygıları azaltmaya odaklanması (Bernard, 1979) ve özellikle başlangıç düzeyindeki süpervizörler için sistematik bir yol haritası sunması (Bernard, 1979) itibarıyla ASM kullanışlı bir model kabul edilmektedir (Borders ve Brown, 2009). Diğer bir yandan bu sürecin bireysel süpervizyonun yanı sıra grup süpervizyonu yöntemine dayalı yürütülmesinin süpervizyon sürecini zenginleştirebileceği söylenebilir. Öyle ki grup süpervizyonu farklı danışan ve psikolojik danışman profillerine tanıklık etme, akrandan öğrenme, akran desteği alma, kaygılarını normalleştirme gibi sağladığı zengin öğrenme ortamı ile ön plana çıkmaktadır (Bernard ve Goodyear, 2014; Borders ve Brown, 2009; Borders vd., 2012; Corey vd., 2010; Ladany ve Bradley, 2010; Ray ve Altekruze, 2000). Bununla birlikte tek seferde birden fazla süpervizyon alan bireyle bir araya gelmek açısından grup süpervizyonu ekonomik olabilmektedir (Campbell, 2006). Diğer yandan grup süpervizyonu sürecinin yürütülme şekli otoriter, işbirlikçi ve akran türlerine göre değişiklik göstermektedir (Proctor, 2008). Etkili bir grup süpervizyonu sürecinde süpervizörün grup üyeleriyle birlikte çalışması işlevsel olmaktadır. Bu anlamda süpervizörün grubun işleyişini arttırmak için başat bir süpervizör rolüne sahip olması ancak bu roldeyken her bir akranı süpervizyon sürecine dahil etmesi katılımlı grup süpervizyonu gündeme getirmektedir (Bernard ve Goodyear, 2014; Proctor, 2008). Bu bağlamda ASM'nin katılımlı grup süpervizyonu süreci içerisinde takip edilmesinin psikolojik danışmanların gelişim ve değişimini çok yönlü destekleyebileceği söylenebilir.

Nihayetinde işlevsel ve kullanışlı bir model seçme girişimi ya da bu modelin uygulanacağı ortama göre süpervizyon yöntemini belirleme gibi çabaların bütünü yeterli psikolojik danışmanlar yetiştirme amacını taşımaktadır (Bernard, 1979). Bu bağlamda sadece süpervizörler değil yüksek lisans düzeyinde süpervizyon alan bireylerin kendisi de daha yeterli psikolojik danışman olmak istemekle birlikte psikolojik danışmada yetersizlik yaşayabilmekte süpervizyon süreci onlar için kaygı yüklü olabilmektedir (Büyükgöze-Kavas, 2011). Bu durum lisans eğitimindeki farklı uygulamalar ve süpervizyon yetersizliği ile birleşince daha da derinleşebilmektedir. Dolayısıyla yüksek lisans düzeyindeki psikolojik danışmanların gelişimsel düzeylerinin farklı olabileceğinin de göz önünde bulundurularak süpervizörlerin, süpervizyon sürecini, süpervizyon alan kişinin deneyim düzeyine, istek ve ihtiyaçlarına uygun olarak yapılandırması ve yürütmesi gerektiği düşünülmektedir (Meydan ve Koçyiğit-Özyiğit, 2016). Diğer bir yandan süpervizyon uygulamalarının etkili yürütülmesine ilişkin çokça bilgiler öne sürülmekle beraber (Borders vd., 2014) bu bilgileri uygulamaya aktarmak süpervizörler için karmaşık görülebilmektedir (Borders ve Brown, 2009). Süpervizörler, kendi süpervizyon uygulamalarına aktarabilecekleri süpervizyonun etkililiğine ilişkin araştırma bulgularına ihtiyaç duymaktadır (Borders vd., 2014). Bu bağlamda süpervizyon ihtiyaçlarının oturumdan oturuma değişkenlik gösterebildiği (Bernard, 1979; Bernard ve Goodyear, 2014) de göz önünde bulundurulduğunda tasarlanan süpervizyon süreçlerinin ihtiyaca göre geliştirilmeye ve değiştirilmeye izin veren bir yapıda olması beklenmektedir. Bu nedenlerle de bu çalışmada bir araştırma yöntemi olarak eylem araştırması tercih edilmiştir. Nitekim eylem araştırmasının süpervizyon sürecine benzer şekilde belirli bir sistematiğe gerçekte döngüsel ve dinamik bir araştırma sürecidir (Kemmis ve McTaggart, 2000; McIntyre, 2008). Ayrıca uygulayıcılara kendi uygulamalarını geliştirmeleri açısından sistemli bir yol sunan eylem araştırması (Howes, Daves ve Fox, 2009; Koshy, 2005), gelişime katkı getirecek diğerleriyle bir araya gelinerek ne yapılabileceği konusunda iş birliğine fırsat vermektedir (McNiff ve Whitehead, 2006). Dolayısıyla eylem araştırmasının süpervizyon sürecini yapılandırmada etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

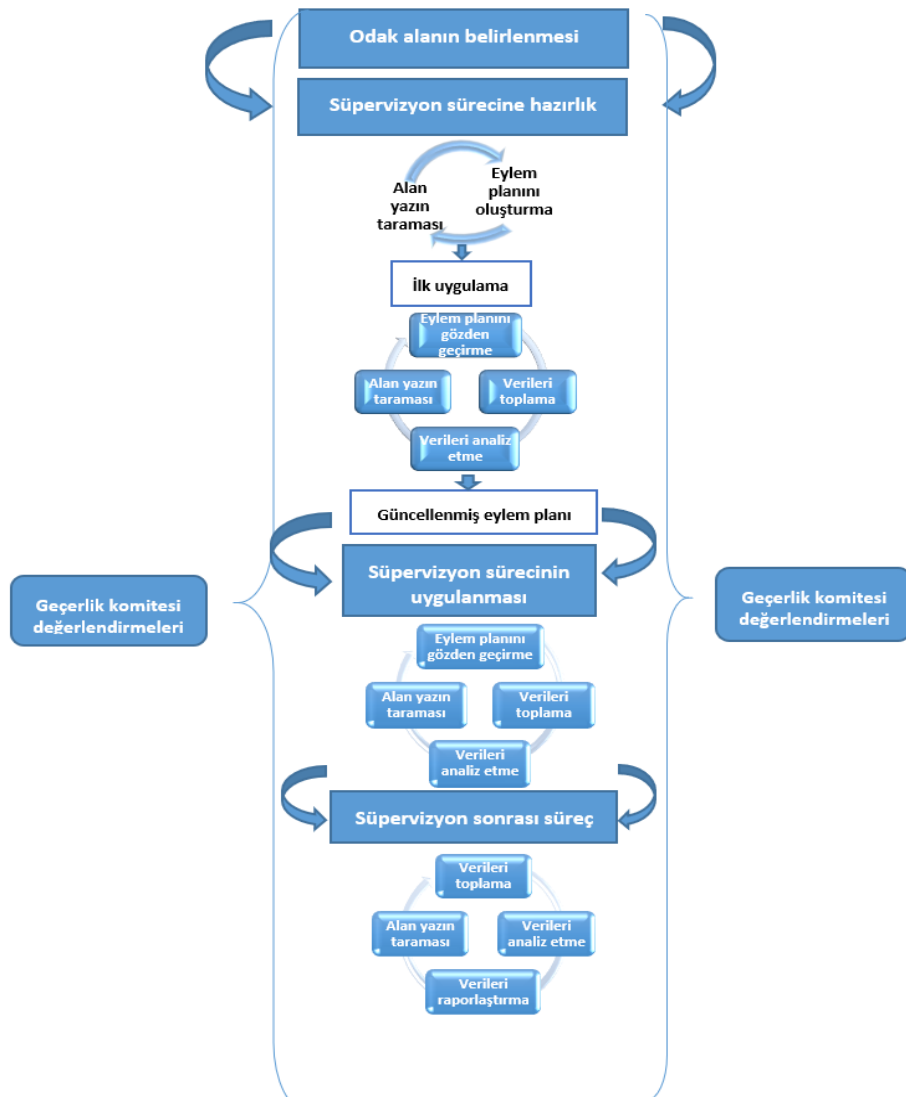
Sonuç olarak bu çalışmada yüksek lisans düzeyinde yürütülen BPDU süpervizyonu sürecinin sistematiğe getirilmesine yönelik ihtiyaçlardan yola çıkılarak bu sürecin ASM'ye dayalı katılımlı grup süpervizyonu biçiminde yapılandırılması amaçlanmıştır. Eylem araştırmasına dayalı olarak yapılandırılan süpervizyon sürecinin süpervizörlere ve araştırmacılara bir çerçeve sunacağı öngörülmektedir.

Yöntem

Eylem araştırması odaklanılan bir alan üzerinde veri toplama, verileri analiz etme ve yorumlama ile eylem planı hazırlama şeklinde takip edilen döngüsel bir araştırma sürecidir (Kemmis ve McTaggart, 2000; McIntyre, 2008). Eylem araştırmasından eğitim, sağlık, sanat gibi pek çok alanda yararlanılmaktadır (McNiff ve Whitehead, 2006). Eğitim ortamlarında ele alınan eylem araştırması öğretimin niteliğini anlamak ve iyileştirmek üzere araştırmacının uygulamasını geliştirmeye yönelik bir eylemde bulunması sürecini ifade etmektedir. (Mertler, 2014). Bu anlamda psikolojik danışman eğitiminde de eylem araştırması süreci yürütmek işlevsel görülmektedir.

Araştırma Modeli

Çok çeşitli eylem araştırması modeli olmakla birlikte her bir modelde ortak olarak döngüsel bir araştırma sürecinden söz edilmektedir (Creswell, 2012; Gay, Mills ve Airasian, 2009). Bu çalışmada bir yol haritası sunması amacıyla Mills (2003) tarafından öne sürülen uygulamalı eylem araştırması modellerinden biri olan Diyalektik Eylem Araştırması Döngüsü takip edilmiştir. Buna göre öncelikle üzerinde çalışılacak bir odak alan belirlenmiş, daha sonra bu odak alan temelinde veriler toplanmış, toplanan veriler çözümlenip yorumlanmış ve bu doğrultuda bir eylem planı hazırlanmıştır.

Şekil 1. Araştırma Süreci

Şekil 1’de görüldüğü gibi araştırma sürecinin her aşaması kendi içinde döngüsel bir süreci barındırmakta ve tüm süreçte bir geçerlik komitesinin değerlendirmelerinden yararlanılmaktadır. Araştırma süreci, sunum bütünlüğü sağlamak üzere odak alanın belirlenmesi, verilerin toplanması, verilerin analiz edilip yorumlanması ve güncellenmiş bir eylem planı hazırlama şeklinde Mils’in Diyalektik Eylem Araştırması Döngüsü’ne paralel şekilde dört ana başlığa entegre edilerek aşağıda betimlenmiştir.

Odak Alanın Belirlenmesi

Eylem araştırması kapsamında araştırmacı, araştırmak için bir alan/konu belirler ve tam olarak neye odaklanacağına karar verir (Gay vd., 2009; Mertler, 2014). Araştırmacının ne üzerinde duracağına profesyonel ve kişisel deneyimleri ile ilgileri belirleyici olabilmektedir (Creswell, 2012; Mertler, 2014). Süpervizyon sürecinin yürütülmesinde de benzer şekilde süpervizörün eğitimi, kültürel geçmişi, karakteri ve deneyimleri etkili olmaktadır (Borders ve Brown, 2009).

Bu araştırma üzerinde çalışılacak konunun belirlenmesinde araştırmacının psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonu süreçlerine ilişkin ilgisi ve bu süreçlerde edindiği deneyimlerinin etkisi olmuştur. Bununla birlikte odak alanı belirlenmeye yönelik araştırmacı 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde Anadolu Üniversitesi, RPD programına kayıtlı gönüllü yüksek lisans öğrencileri ile BPDU dersi kapsamında yürütülen süpervizyon sürecini değerlendirmeleri amacıyla 09.06.2015

tarihinde bir odak grup görüşmesi gerçekleştirmiştir. Ayrıca araştırmacı aynı amaç doğrultusunda aynı ders kapsamında ve aynı kurumda süpervizyon veren öğretim elemanları ile de 11.06.2015 tarihinde bir odak grup görüşmesi yapmıştır. Her iki görüşmede ortak bir şekilde süpervizyonun mesleki ve kişisel gelişime fırsat verdiğine ilişkin görüşler belirlenmekle birlikte bu süreçte öğrencilerin çok çeşitli kaygılar ile psikolojik danışman olarak yetersizlik yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretim üyelerinin süpervizyon alanların kaygı ve yetersizlik duygularına odaklanırken zaman zaman rol karmaşası yaşadıkları belirlenmiştir. Diğer bir yandan sistematik bir süpervizyon sürecinin içeriğinin psikolojik danışmanın yeterliği ile doğrudan ilişkilendirilmesi beklenmektedir (Bernard, 1979). Bu doğrultuda süpervizyon modellerinden biri olan ASM'nin yeterli psikolojik danışmanlar yetiştirme amacının olması, süpervizyon alanların kaygılarına da odaklı olması ve süpervizörlerin rollerini ayırt etmelerini sağlayıcı özelliği (Bernard, 1979) nedeniyle sistematik bir süpervizyon süreci yürütmede kullanışlı olduğu düşünülmüştür. Ayrıca grup süpervizyonun süpervizyon alanlara sunduğu zengin öğrenme ortamı (Ray ve Altekruze, 2000) ile süpervizyon alanların kaygılarını normalleştirme imkânı veren yapısı (Borders ve Brown, 2009) nedeniyle bir süpervizyon yöntemi olarak takip edilmesi işlevsel bulunmuştur. Bu doğrultuda bu çalışmada sistematik bir süpervizyon süreci yapılandırmak üzere ASM'nin grup süpervizyonu formatında takip edilmesi uygun görülmüştür. Bu bağlamda araştırmacının sonal amacı olarak süpervizyon alanların psikolojik danışma yeterliğindeki ve kaygılarındaki değişime odaklanılması uygun görülmüştür (1.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.02.2016; Araştırmacı günlüğü, 18.02.2016, s.4; 2.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 03.03.2016; 9.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 15.06.2016).

Verilerin Toplanması

Araştırmanın bu aşamasında alan yazın taraması yapılmakla birlikte bir eylem planı oluşturmaya yönelik çeşitli veriler toplanmıştır. Bu bağlamda öncelikle çalışma kapsamındaki süpervizyon sürecine hazırlık bağlamında 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde yüksek lisans öğrencileriyle yürütülen BPDU dersi kapsamında gerçekleştirilen süpervizyon sürecine yönelik sistematik gözlemler yapılmıştır (16.02.2016-17.05.2016). Gözlem sürecinin ardından bu süreçte yer alan süpervizyon alanlarla bir odak grup görüşmesi (24.05.2016) gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin ardından araştırmacı 2016-2017 güz döneminde ABD'de bulunan Kuzey Karolina Üniversitesi'nde (University of North Carolina at Greensboro, [UNCG]) misafir araştırmacı statüsünde süpervizyon süreçlerine yönelik sistematik olmayan gözlemlerde bulunmuştur. Tüm bu süreç sonrasında elde edilen çıktılara dayalı olarak bir eylem planı oluşturulmuştur. Eylem planı doğrultusunda 2017-2018 güz döneminde aynı üniversitede ve anabilim dalında yüksek lisans düzeyindeki iki ayrı grupla BPDU süpervizyonu sürecine yönelik ASM'ye dayalı grup süpervizyonu gerçekleştirilmiştir. Esasında bu uygulama süreci araştırmanın ana süpervizyon uygulaması olarak tasarlanmışken dijital ortamda kayıtlı veriler süreçte fiziksel hasara uğradığından araştırmanın bütünlüğünün sağlanması için bu süreç ilk uygulama olarak rapor edilmiş, bir sonraki eğitim öğretim yılında uygulama, süpervizyon sürecinin uygulanması adı altında tekrar edilmiştir. İlk uygulama sürecinin öncesinde ve sonrasında süreçte yer alan süpervizyon alan bireylerle odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamanın işleyen ve işlemeyen yanlarına göre güncellenmiş bir eylem planı hazırlanmıştır. Son olarak güncellenmiş eylem planı sözü edildiği gibi 2018-2019 güz döneminde yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirilen BPDU süpervizyonu sürecinde uygulamaya konulmuş, bu sürecin öncesi ve sonrasında sürece katılan öğrenciler ile odak grup görüşmeleri yapılmıştır ve eylem planına son şekli verilmiştir.

Araştırma ortamı, araştırmacının katılımcıları ve veri toplama tekniklerine bu başlık altında yer verilmiştir. Her bir başlık aşağıda sırasıyla betimlenmiştir.

Araştırma Ortamı: Araştırma bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde bulunan psikolojik danışma birimine ait bir grupla psikolojik danışma odasında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu oda psikolojik danışma süreçleri için tasarlandığından ses geçirmez malzeme ile kaplıdır. Araştırma kapsamındaki gözlem ve görüşmelerin bütünü bu odada gerçekleştirilmiştir. Süpervizyon sürecinin gözlenmesi ve uygulanması süreçlerinde her hafta araştırmacı tarafından odada kameranın görüş açısı ayarlanmış, yazı tahtası ve Led akıllı ekran tahtanın kameranın görüş açısında olacağı şekilde sandalyeler yuvarlak oturma düzeni şeklinde yerleştirilmiştir.

Araştırmanın Katılımcıları: Araştırmacı, geçerlik komitesi üyeleri ve süpervizyon alan öğrenciler araştırmanın katılımcıları arasındadır.

Araştırmacı/Süpervizör: Süpervizyon sürecinde bir süpervizörün mesleki ve kişisel deneyimlerinin süpervizyon sürecinin etkili yürütülmesinde kritik öneme sahip olduğu (ACA, 1990; Barnett ve Molzon, 2014; Borders, 1994; Borders vd., 2014; Campbell, 2006; Corey vd., 2010) gibi eylem araştırması sürecinin de etkili bir şekilde yürütülmesinde araştırmacının deneyimleri oldukça önemlidir (Creswell, 2012; Mertler, 2014). Bu bağlamda araştırmacının bu araştırmanın yürütülebilirliğini destekleyen psikolojik danışman, süpervizör ve araştırmacı yeterliğine ilişkin birtakım deneyimleri söz konudur.

Psikolojik danışma yeterliği açısından bakıldığında araştırmacının (ilk yazarın) lisansı, yüksek lisansı ve doktora RPD alanı üzerindedir. Araştırmacı her üç düzeyde süpervizyon eşliğinde bireyle psikolojik danışma uygulamaları yürütmüştür ve eğitim süreci boyunca psikolojik danışma deneyimlerini artırmaya yönelik çeşitli eğitimler almıştır. Süpervizörlük yeterliği açısından bakıldığında ise araştırmacı, 2016-2017 eğitim öğretim yılının bahar döneminde UNCG'de CACREP ve ACA standartlarına dayalı bir programda misafir araştırmacı statüsünde bulunmuştur. Araştırmacı, bu programda Dr. L. DiAnne Borders tarafından yürütülen Psikolojik Danışma Süpervizyonu (Counseling Supervision) ve Dr. A. Keith Mobley tarafından yürütülen Doktora İleri Psikolojik Danışma Uygulaması (Doctoral Counseling Advanced Practicum) derslerini takip etmiştir. Ayrıca araştırmacının lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde süpervizörlük yapma deneyimleri vardır. Bununla birlikte araştırmacı, doktora eğitimi boyunca araştırmacı yeterliğini destekleyen nitel araştırma ve eylem araştırmasına yönelik dersler almıştır. Ayrıca NVivo başlangıç ve ileri düzey eğitimlerini tamamlamış olan araştırmacı psikolojik danışman eğitimi ve süpervizyonu sürecine ilişkin çeşitli nitel araştırmalar yürütmüştür.

Geçerlik komitesi üyeleri: Geçerlik komitesi, araştırmanın sistemli bir şekilde ilerlemesi açısından araştırmacıya araştırma sürecinde yol gösterici nitelikte eleştiri ve bilgilendirme sağlamak amacıyla gerçekleştirilen düzenli toplantılarda bulunan kişilerden oluşmaktadır (Creswell, 2012). Araştırmacı haricinde üç öğretim üyesi araştırmanın tüm sürecinde aktif rol alarak geçerlik komitesinde yer almıştır. Üyelerden ikisi Anadolu Üniversitesi, RPD Anabilim Dalında görev yapan, psikolojik danışma uygulamalarına yönelik dersler yürüten iki öğretim elemanıdır. Bu üyelerden birinin ilk uygulama sürecinde katılımcı gözlemci ve süpervizyonun canlı süpervizörlüğünü yapma rolleri varken diğeri (İkinci yazar) süpervizörlüğün yanı sıra bu çalışmanın raporlaştırma sürecinde yer almıştır. Nitel araştırma yöntemleri, nitel veri analizi ve eylem araştırması konularında uzmanlığı olan üçüncü üye ise Anadolu Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programında görev yapmaktadır.

Öğrenciler/Süpervizyon alanlar: Araştırmada katılımcılar ölçüt örnekleme yöntemine dayalı belirlenmiştir. Bu örnekleme yöntemi, önceden tespit edilmiş ölçütlere uygun kişilerin araştırmaya dâhil edilmesi gerektiği ilkesine dayanmaktadır (Patton, 2014). Buna göre bir devlet üniversitesinin RPD Anabilim Dalında yüksek lisans öğrenimi gören, yüksek lisans öğrenimi sürecinde Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri ile Psikolojik Danışma Kuramları derslerini başarı ile tamamlamış ve BPDU dersine kayıt yaptırmış olmak ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu bağlamda araştırmanın odak alanı belirlendikten sonra 2015-2016, 2016-2017, 2017-2018 bahar dönemlerinde olmak üç ayrı öğrenci grubu ile çalışılmıştır.

Gruplardan ilkini araştırmanın süpervizyon sürecine hazırlık aşamasında eylem planı oluşturmak amaçlı süpervizyon süreçleri gözlemlenen ve bu süreç sonrasında kendileriyle görüşme gerçekleştirilen gönüllü 6 (5 kadın, 1 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrenciler okul psikolojik danışmanı olarak çeşitli okullarda görev yapmakta, yarı zamanlı olarak yüksek lisans düzeyinde dersler almaktadırlar. (*Araştırmacı günlüğü*, s.2-3, 16.02.2016).

İkinci katılımcı grubu, araştırmanın süpervizyon sürecine hazırlık aşamasında gerçekleştirilen ilk uygulama sürecinde gönüllü olarak yer alan 10 öğrenciden (3 erkek, 7 kadın) oluşmaktadır. Bu katılımcıların beşi okul psikolojik danışmanı olarak görev yapıp yarı zamanlı olarak dersler alırken beşi tam zamanlı olarak dersler almaktadırlar (*Araştırmacı günlüğü*, s. 117, 14.02.2017).

Üçüncü katılımcı grubunu ise ilk uygulamanın ardından güncellenen eylem planı doğrultusunda süpervizyon sürecinin uygulandığı 4 kadın öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya gönüllü katılımlarını beyan eden bu öğrencilerin biri okul psikolojik danışmanı, biri psikolojik danışman, biri araştırma görevlisi olarak çeşitli kurumlarda görev yapmakta ve yarı zamanlı olarak lisans üstü eğitim almakta iken biri herhangi bir işte çalışmayıp tam zamanlı olarak lisansüstü düzeyde dersler almaktadır (*Süpervizyon süreci öncesi odak grup görüşmesi*, 13.02.2018)

Verileri Toplama Teknikleri: Eylem araştırmasında veri toplanırken araştırmanın inandırıcılığı açısından tek bir veri toplama tekniğine güvenilmemesi gerektiği belirtilmekte (Johnson, 2014), çeşitli veri toplama teknikleri kullanılması önerilmektedir (Mertler, 2014). Bu çalışmanın amaç sorusu bağlamında veri toplama teknikleri olarak gözlem ve görüşmelerden yardımcı veri toplama teknikleri olarak yararlanılmıştır. Bu teknikler aracılığıyla elde edilen veriler geçerlik komitelerinde ve araştırmacı günlüklerinde değerlendirilip bu doğrultuda eylem planı geliştirildiğinden geçerlik komitesi toplantı tutanakları ile araştırmacı günlükleri bu araştırmanın bulgularının elde edilmesinde temel veri toplama teknikleri olmuştur.

Gözlem: Araştırma süresince beş ayrı gözlem süreci gerçekleştirilmiştir. Gözlem süreçlerinden ilki süpervizyon sürecine hazırlık kapsamında 2015-2016 eğitim öğretim yılı güz döneminde bir devlet üniversitesinin RPD programında yüksek lisans öğrencileriyle yürütülen BPDU süpervizyonu sürecine yöneliktir. Bu süreç haftada beşer saat olmak üzere 14 hafta sürmüştür. Süreçte araştırmaya katılmaya gönüllü altı (dört kadın, iki erkek) öğrenci ve bu öğrencilere süpervizyon veren biri dersin sorumlu öğretim üyesi, üçü aynı programda doktora ders dönemini tamamlamış araştırma görevlisinin süpervizyon yaşantıları gözlenmiştir (*Araştırmacı günlüğü*, 16.02.2016, s.2-3). Araştırmacı tarafından video kaydına alınan sürecin makro analizleri haftalık olarak yapılmıştır. Bu süreçte araştırmacı tarafından günlük tutulmuş, bu günlükler ile birleştirilen analizler bu süreç içerisinde toplamda 9 kez toplanan geçerlik komitesi ile değerlendirilerek eylem planı hazırlanmıştır (*Araştırmacı günlüğü*, 22.02.2016, s.6). Bu sürecin eylem planı oluşturmaya katkıları hem bir süpervizyon oturumunun hem de 14 oturumluk süpervizyon sürecinin başlangıç, çalışma ve sonlandırma aşamalarına uygun, katılımlı grup süpervizyonu türünde ve ASM'ye dayalı yürütülmesi olmuştur. Ayrıca süpervizyon alanların psikolojik danışma sürecinde uygulamakta zorlandıkları bir takım psikolojik danışma tekniklerine ilişkin araştırmacı tarafından rol oynama videolarının çekilmesi ve süpervizyon alanların psikolojik danışma süreçlerini etkili yürütebilmelerine yönelik eğitsel sunum hazırlamalarını sağlamak bu sürecin eylem planı oluşturmaya katkıları olmuştur (*Araştırmacı günlüğü*, s.35, 04.05.2016; 5. *Geçerlik komitesi tutanağı*, 13.04.2016; 7. *Geçerlik komitesi toplantı tutanağı*, 12.05.2016; 8. *Geçerlik komitesi toplantı tutanağı*, 01.06.2017).

İkinci gözlem süreci süpervizyona hazırlık bağlamında araştırmacının 2016-2017 güz döneminde misafir araştırmacı statüsünde bulunduğu UNCG'de Dr. L. DiAnne Borders tarafından yürütülen Psikolojik Danışma Süpervizyonu (Counseling Supervision) dersi ile Dr. A. Keith Mobley tarafından yürütülen Doktora İleri Psikolojik Danışma Uygulaması (Doctoral Counseling Advanced Practicum) derslerine ilişkin yaptığı sistematik olmayan gözlemleri kapsamaktadır. Bu süreçte skype aracılığıyla toplamda üç geçerlik komitesi toplantısı gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin eylem planı oluşturmaya katkısı süpervizyon sürecinde süpervizyon sözleşmesi ile çeşitli formların geliştirilmesi, süpervizyon ilişkisi, çok kültürlülük konuları ile grup dinamiklerinin dikkate alınması ve geribildirim ile değerlendirme sürecinin yapılandırılması olmuştur (*Araştırmacı günlüğü*, 24.08.2016, s.54; *Araştırmacı günlüğü*, 14.02.2017, s.92; 12. *Geçerlik komitesi toplantı tutanağı*, 14.10.2016; 13. *Geçerlik komitesi toplantı tutanağı*, 18.11.2016; 14. *Geçerlik komitesi toplantı tutanağı*, 16.12.2016).

Üçüncü ve dördüncü gözlem süreci 2016-2017 eğitim öğretim yılı bahar döneminde ilk gözlem sürecinin gerçekleştirildiği üniversite ve programdaki yüksek lisans öğrencileriyle aynı ders kapsamında gerçekleştirilmiştir. Derse 10 öğrencinin kayıt yaptırması üzerine araştırmacı tarafından (ilk yazar) beşer kişilik iki ayrı grup süpervizyonu süreci yürütülmüştür (*Araştırmacı günlüğü, s.119, 14.02.2017; 16. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 09.02.2017, Araştırmacı günlüğü, 24.02.2017, s.103*). İlk uygulama olarak adlandırılan bu gözlem süreçlerinde dersin sorumlusu olan geçerlik komite üyesi katılımcı gözlemci olarak yer almıştır. Süreç video kaydına alınmış, araştırmacı/süpervizör her hafta video kayıtlarının makro düzeyde analizlerini yapmış, araştırmacı günlükleri tutmuş ve alan yazın taraması eşliğinde bu verileri geçerlik komitesine sunmuştur. Bu süreçte 17 geçerlik komitesi toplantısı gerçekleştirilmiştir. Sürecin eylem planına katkısı tasarlanan eylem planının uygulanabilirliğini kanıtlamak olmuştur.

Beşinci gözlem süreci çalışmada süpervizyon sürecinin uygulanması kapsamında 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde BPDU dersine kayıt yaptıran yüksek lisans öğrencileri ile önceki sistematik gözlem süreçleriyle benzer şekilde gerçekleştirilmiştir. Bu süreç haftalık olarak video kaydına alınmış, süpervizyon sonrasında videolar araştırmacı tarafından izlenerek videoların mikro dökümleri yapılmıştır. Toplamda 21 geçerlik komitesi toplantısının gerçekleştirildiği süreçte uygulanan eylem planının öğrencilerin gelişim ve değişimine katkı sağladığı bu bağlamda kaygılarını azaltıp psikolojik danışma yeterliklerini yükseltmede işlevsel olduğu anlaşılmıştır (*46. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 22.06.2018*).

Görüşme: Araştırmada süpervizyon sürecinin yapılandırılmasına yönelik beş ayrı odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler araştırma kapsamında sistematik olarak gerçekleştirilen birinci, üçüncü ve dördüncü gözlem süreçlerinin amaçlarıyla paralel yürütülmüştür. Her bir odak grup görüşmesi kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formları oluşturulmuştur. Formlarda ilgili görüşmenin amacıyla bağlantılı olarak geçerlik komitesinin de görüşleri dahilinde süpervizyon alan bireylerin kaygıları, psikolojik danışma yeterlik algıları, süpervizyon beklentileri ve süpervizyon yaşantıları üzerine sorulara yer verilmiştir. Odak grup görüşmeleri araştırmacı/süpervizör (ilk yazar) tarafından gerçekleştirilmiştir. Üçüncü ve dördüncü gözlem sürecinde araştırmacının/süpervizörün değerlendirici rolünün olması nedeniyle bu süreçlere ilişkin son odak grup görüşmeleri ilgili dersin notlandırılma sürecinin ardından gerçekleştirilmiştir. Ses kaydına alınan odak grup görüşmeleri 50 ile 85 dakika arasında sürmüştür. Araştırmacı tarafından tüm odak grup görüşmelerinin transkripsiyonları yapılmıştır. Görüşmelerde anlaşılmayan ya da belirsiz katılımcı ifadeleri olduğu durumda ilgili katılımcı ile bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Her bir görüşme sürecinin eylem planına katkısı görüşmenin ilişkili olduğu gözlem süreciyle paralel olmuştur. (*Araştırmacı günlüğü, s.45-46, 31.05.2016; 29. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.05.2017; 45. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 21.05.2018*).

Araştırmacı günlüğü: Bu araştırmada araştırmacı bir odak alanı belirlemeden itibaren veri toplama, verileri analiz etme ve raporlaştırma sürecinin tamamında edindiği deneyimleri yansıttığı bir araştırmacı günlüğü tutmuştur. Bu araştırmada temel veri toplama tekniği olarak kullanılan her bir günlükte tarih, saat, yer ve bağlam bilgilerine yer verilmiş, tüm süreçte toplamda 190 sayfa günlük tutulmuştur. Süreç boyunca araştırmacı günlükleri ikinci yazar tarafından gözden geçirilmiştir.

Geçerlik komitesi toplantı tutanakları: Araştırmada hem araştırma hem de süpervizyon sürecine katkı getirmesi amacıyla araştırmanın tasarlanmasından raporlaştırılmasına kadar tüm aşamalarında görüşlerin sunulup tartışıldığı haftada birer gün, her biri yaklaşık bir ile bir buçuk saat arasında süren 50 geçerlik komitesi toplantısı gerçekleştirilmiştir. Her bir geçerlik komitesi değerlendirmelerinin bulunduğu tutanaklar araştırmacı tarafından tutulmuş ve komite üyelerince haftalık olarak gözden geçirilerek imzalanmıştır. Araştırmada bu tutanaklardan temel veri toplama tekniği olarak yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Eylem araştırmasında veri analizi ve yorumlama genellikle süreklilik göstermekte ve veri toplama ile eş zamanlı yürütülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışma kapsamında hem süreç içerisinde hem de süreç sonrasında veriler analiz edilip yorumlanmıştır. Araştırmacı elde edilen her bir veriyi genel anlam çıkarmaya yönelik araştırma sorusu olan “BPDU süpervizyonu süreci nasıl yapılandırılmıştır?” bağlamında gözden geçirmiştir. Bu süreçte geçerlik komitesi toplantı tutanakları ve araştırmacı günlükleri temel veri toplama tekniği olarak kullanıldığından her iki kayıt tekrar tekrar okunarak araştırmada güncellenmiş eylem planının nasıl oluşturulduğuna ilişkin bulgular ortaya konulmuştur.

Güncellenmiş Eylem Planı

Araştırmada değiştirilmeye ve geliştirilmeye açık bir eylem planı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda öncelikle bir süpervizyon sözleşmesi tasarlanmış, bu süreçte yararlanacak ek formlar geliştirilmiştir. Ardından süpervizyon sözleşmesinde de genel hatları ile belirtilen 14 oturumluk süpervizyon süreci, ASM’ye dayalı olarak grup süpervizyonu kapsamında başlangıç, geçiş, çalışma ve sonlandırma aşamaları (Corey vd., 2010; Holloway, 1995) şeklinde tasarlanmıştır. Ayrıca her bir süpervizyon oturumu da kendi içinde başlangıç çalışma ve sonlandırma aşamalarına uygun oluşturulmuştur. Araştırmanın bulgular kısmında bu plan detaylı olarak verilmiştir.

Araştırmanın İnandırıcılığı

Bu araştırma kapsamında öncelikle araştırmanın uygulanabilirliği açısından 25.01.2017 tarihinde Anadolu Üniversitesi Etik Kurul Kararı alınmış, bu karar doğrultusunda araştırmanın yürütülmesinde etik bir sakınca olmadığı görülmüş, söz konusu karar neticesinde eylem araştırması sürecine başlanmıştır. Araştırmada nitel araştırmaların inandırıcılığını sağlamak üzere kuramsal, yöntemsel ve veri kaynakları açısından çeşitliliği sağlama anlamına gelen üçgenlemeye (Patton, 2014) başvurulmuştur. Buna göre çalışmada zengin bir alan yazın temel alınmış, gözlem, görüşme, araştırmacı günlüğü, geçerlik komitesi toplantı tutanakları gibi farklı veri toplama tekniklerinden yararlanılmış ve verilerin doğruluğunu teyit edebilecek bir geçerlik komitesi ile çalışılmıştır. Araştırmacı günlüklerinin ikinci araştırmacı tarafından düzenli olarak kontrol edilmesi, geçerlik komitesi toplantı tutanaklarının haftalık olarak geçerlik komitesi tarafından incelenmesi, gözlem süreçlerinde araştırmacı/süpervizör dışında bir gözlemcinin yer alması ve gözlem süreçlerinin ardından gerçekleştirilen görüşmelerin derse ilişkin değerlendirme süreçlerinin tamamlanması sonrasında yapılması araştırmada olası yanlılık durumlarının önüne geçebilmek üzere alınan önlemlerdendir. Ayrıca geçerlik komitesinin hem bu araştırmanın süpervizyon süreci boyutunda deneyimli olan iki üyeden oluşması hem de eylem araştırması süreciyle ilgili deneyimi olan bir üyeden oluşması bu sürecin yürütülebilirliğine katkı getirmiştir. Bununla birlikte araştırmacının/süpervizörün (ilk yazarın) deneyimleri bu çalışmanın yürütülebilirliğini desteklemiştir. Ek olarak tüm araştırma sürecinin ayrıntıları ile betimlenmesinin bu çalışmanın inandırıcılığını desteklediği düşünülmektedir.

Bulgular

Çalışmada, bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonu ASM’ye dayalı grup süpervizyonu biçiminde yapılandırılmıştır. Bu bağlamda öncelikle süpervizyon sürecinde önemli bir öge olan ve ders içerik formu olarak da kullanılan bir süpervizyon sözleşmesi (Bkz. Ek 1.) ve bu kapsamda çeşitli formlar oluşturulmuş ve ardından 14 oturumluk grup süpervizyonu süreci ortaya konmuştur.

Süpervizyon Sözleşmesinin Tasarlanmasına Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında ortaya konulan süpervizyon sözleşmesi süpervizörün/araştırmacının iletişim bilgileri, süpervizyon sürecinde önerilen kaynaklar, süpervizyon amaçları, süpervizyon alanların rol ve sorumlulukları, bu süreçte ele alınacak etkinlikler, değerlendirme süreci ve 14 oturumluk geçici grup süpervizyonu programı içeriğinde oluşturulmuştur (*Araştırmacı günlüğü, 02.11.2016, s.79; Araştırmacı günlüğü, 24.02.2017, s.99; 12.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 14.10.2016; 13.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.11.2016; 33.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 16.02.2018*).

Süpervizyon Amaçlarının Oluşturulmasına Yönelik Bulgular: Araştırmada danışanlara zarar gelmesini önlemek, danışanların ve süpervizyon alanların değişim ve gelişimlerini sağlamak temel amaç olarak belirlenmiştir. Bu genel amaç ile birlikte araştırmada, süpervizyon süreci boyunca üzerinde durulup öğrencilerin her bir süpervizyon odağıyla ilgili yeterliklerini arttırmaya yönelik olarak ASM temelinde belirtilen *profesyonel davranışlar, psikolojik danışma performans becerileri, bilişsel psikolojik danışma becerileri* ve *öz farkındalık* üzerine süpervizyon amaçları oluşturulmuştur (4. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 31.03.2016; Araştırmacı günlüğü, 24.02.2017, s. 102). Bu bağlamda süpervizyon amaçlarını oluşturmak üzere Lanning ve Freeman (1994) tarafından ASM temelinde geliştirilen Supervisor Emphasis Rating Form-Revised (SERF-R), formu geliştiren araştırmacının izni alınarak uzman görüşü ışığında Türkçeye çevrilmiştir. Formdaki her bir madde birer süpervizyon amaç ifadesi ve süpervizyon alanlara kazandırılmak istenen yeterlik olarak ele alınmıştır (3. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 17.03.2017; 4. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 31.03.2016; 7. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 12.05.2016; 8. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 01.06.2016; 9. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 15.06.2016; 12. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 14.10.2016; Araştırmacı günlüğü, s.25, 05.04.2016; Araştırmacı günlüğü, 07.03.2017, s.110).

Süpervizyon Alanların Rol ve Sorumlulukların Belirlenmesi ve Bu Süreçte Ele Alınacak Etkinliklerin Tasarlanmasına Yönelik Bulgular: Araştırmada geribildirim sürecine ilişkin belirlenen öğrenci sorumlulukları şu şekildedir (2. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 03.03.2016; 5. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 13.04.2016; 6. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 28.04.2016; 13. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.11.2016; 32. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 02.02.2018):

- Her bir süpervizyon alan bireyin bireysel süpervizyon almak üzere haftalık olarak video kaydı eşliğinde gerçekleştirdikleri psikolojik danışma oturumlarına ilişkin “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” formunu doldurması, bu form ile video kaydını grup süpervizyon oturumu öncesinde araştırmacıya/süpervizöre çevirim içi dosya paylaşma yoluyla göndermesi gerekmektedir. Her hafta belirlenen iki kişinin ise doldurdukları formu ve psikolojik danışma oturumunun videosunu grup süpervizyonu sürecinde süpervizyon almak üzere grubundaki diğer süpervizyon alan bireylere iletmesi beklenmektedir.
- Grup süpervizyonu oturumuna gruptaki her bir bireyin kendisine yollanan kayıtları gözden geçirmiş bir şekilde gelmiş olması beklenmektedir. Grup süpervizyonu oturumu sırasında süpervizyon alacak öğrencinin sunacağı psikolojik danışma oturumunu kısaca özetleyerek süpervizyon amaçlarını/ihtiyaçlarını belirtmesi gerekmektedir. Bu amaçlar bağlamında her bir grup üyesinin grup süpervizyonu alacak olan öğrencinin amaçlarından/ihtiyaçlarından birini seçmesi beklenmektedir. Grup süpervizyonu alacak olan öğrencinin psikolojik danışma oturumuna ait video kaydının önceden belirlediği 10 dakikalık kesitinin izlenmesi sonrasında her bir grup üyesinin seçmiş olduğu amaç/ihtiyaç üzerinden akranına geri bildirim vermesi gerekmektedir.
- Grup süpervizyonu sürecinde her bir akranı tarafından geribildirim alan bireye son olarak araştırmacı/süpervizör tarafından geri bildirim verilecek, bireyin tüm geribildirimlere yönelik çıkarımları ve sonraki psikolojik danışma oturumuna yönelik planlanması üzerinde durulacaktır.

Araştırma kapsamında süpervizyon sürecinde ele alınacak etkinlikler ve bu etkinliklerin yürütülmesindeki öğrenci sorumlulukları arasında ise terapötik becerileri uygulamaya geçmeye dayalı alıştırma yapma, rol oynama faaliyetlerinde bulunma, psikolojik danışma oturumunda yapılandırma ve amaç oluşturma süreçlerine ilişkin rol oynama videoları çekme, eğitsel sunum yapma yer almaktadır. Tüm bu etkinliklerin yanı sıra süpervizyon sürecinde bulunan her bir bireyin her bir grup süpervizyonu oturumu sonrasında süpervizyon sürecine ilişkin değerlendirmede bulunmaları amacıyla günlük formatında olan “Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu”nu doldurup araştırmacıya/süpervizöre e-posta yoluyla iletmeleri beklenmektedir.

Değerlendirme Sürecinin Tasarlanmasına Yönelik Bulgular: Araştırmada süpervizyon alan her bir bireyin BPDU dersi kapsamında değerlendirmeleri, ara dönem notu, ödev notu ve dönem sonu notu olmak üzere üç ayrı notu içerecek şekilde planlanmıştır. Öğrencilerin ara dönem notlarına %20, ödev notlarına %20 ve dönem sonu notlarına %60 ağırlık verilmiştir. Bu plana göre ara dönem notu psikolojik danışma oturumunun sunumunu yapmayı, akran süpervizyonunda bulunmayı, öz eleştiride bulunabilmeyi, geri bildirim alırken kabul edici olmayı, rol oynamalara aktif katılım göstermeyi kapsayacak şekilde tasarlanmıştır. Ödev notu, terapötik becerileri uygulamaya geçmeye yönelik alıştırma aktif katılım göstermeyi, eğitsel sunum yapmayı, yapılama ve amaç oluşturmaya ilişkin rol oynayıp video kaydına almayı, “Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu” nu ve “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” nu doldurmayı kapsamaktadır. Dönem sonu notu ise *psikolojik danışma performans becerileri, bilişsel psikolojik danışma becerileri, profesyonel davranışlar ve öz farkındalığa* ilişkin süpervizyon amaçlarına öğrencilerin ulaşma durumunu içermektedir (Araştırmacı günlüğü, 07.06.2018, s.189).

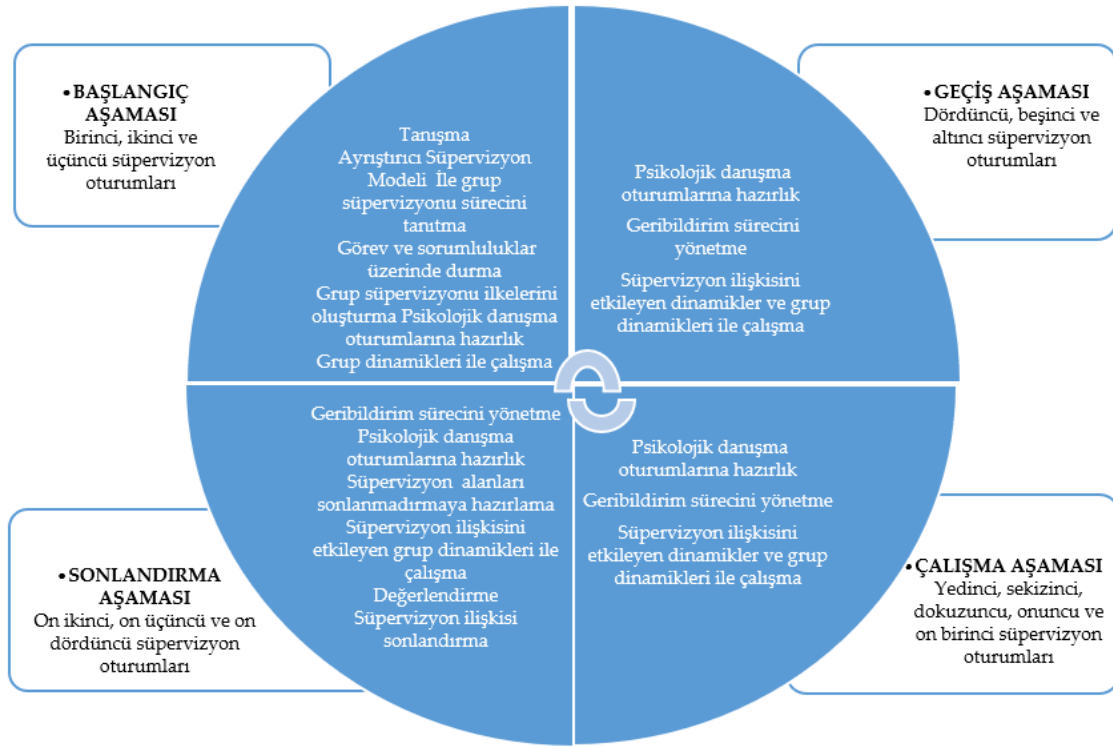
Süpervizyon sözleşmesinde de yer verilip süreçteki sorumlulukların yerine getirebilmesine yönelik araştırmacı/süpervizör tarafından “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu”, “Terapötik Becerileri Uygulama Formu”, “Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu” ve “Psikolojik Danışmanı Değerlendirme Formu” tasarlanmıştır. Her bir formun içeriğine aşağıda yer verilmiştir.

- Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” formu süpervizyon alan bireyin danışanın demografik özelliklerine ve genel hatlarıyla sorununa, gerçekleştirilen psikolojik danışma sürecine, süpervizyon alınacak oturumun içeriği ile psikolojik danışmanın kullandığı müdahalelere ve psikolojik danışmanın dört süpervizyon odağı açısından öz değerlendirmesi ile süpervizyon ihtiyaçlarına ilişkin bilgi almaya yönelik oluşturulmuştur (4.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 31.03.2016; 7.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 12.05.2016).
- Araştırmacı tarafından geliştirilen “Terapötik Becerileri Uygulama Formu” araştırmacının süpervizör olduğu süreçlerde geribildirimlerde bulunduğu öğrenci psikolojik danışma transkripsiyonlarından derlediği gerçek danışan paylaşımları karşısında bu paylaşımlara yönelik psikolojik danışmanların parantez içinde belirtilen psikolojik danışma tepkisi/tepkileri yazmaları şeklindedir (13.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.11.2016; 32. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 02.02.2018).
- “Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu” süpervizyon sürecinde süpervizörün rolleri ve üzerinde durduğu süpervizyon odakları ile grup süpervizyonun işleyişine ilişkin olarak süpervizyon alanları duygu ve düşüncelerinin alınmasına dair başlıklar içerecek şekilde tasarlanmıştır (2.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 03.03.2016; Araştırmacı günlüğü, 03.03.2016, s.11; Araştırmacı günlüğü, 19.03.2016 , s.16; 3.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 17.03.2016; 7.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 12.05.2016; 8.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 01.06.2016).
- Araştırmada süpervizyon sürecinde süpervizyon alan her bir bireyi değerlendirmek üzere Borders ve Brown’un (2009) süpervizyonda değerlendirme süreçlerine yönelik önerdikleri değerlendirme formundan yararlanılarak “Psikolojik Danışmanı Değerlendirme Formu” tasarlanmıştır (7.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 12.05.2016, Araştırmacı günlüğü, 12.10.2016, s.76, Araştırmacı günlüğü, 09.11.2016). Form süpervizyon süresince süpervizyon alanların her bir süpervizyon amacına ulaşma ve sorumluluğunu yerine getirme durumunun araştırmacı tarafından haftalık olarak 1 ile 5 arasında değerlendirilebildiği ve bireylerin gelişimlerine yönelik araştırmacının/süpervizörün gözlemlerini kaydettiği formatta hazırlanmıştır.

Grup Süpervizyonu Sürecinin Tasarlanmasına Yönelik Bulgular

Araştırmada, süpervizyon sürecini yapılandırmaya yönelik, ASM’nin grup süpervizyonu sürecinde takip edildiği 14 oturumluk süpervizyon içeriği başlangıç (birinci, ikinci ve üçüncü oturumlar), geçiş (dördüncü, beşinci ve altıncı oturumlar), çalışma (yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci oturumlar) ve sonlandırma (on ikinci, on üçüncü ve on dördüncü oturumlar) aşamaları şeklinde tasarlanmıştır (Bkz. Şekil 2). Ayrıca her bir süpervizyon oturumuna ilişkin belirlenen içerik oturumun başlangıç aşamasında güvenli süpervizyon ortamı oluşturma ve süpervizyon

ihtiyaçlarını belirleme, çalışma aşamasında süpervizyon ihtiyaçlarını da göz önünde bulundurarak süpervizyon sürecini yürütme ve olası grup dinamikleri üzerinde durma ve sonlandırma aşamasında ise oturumun değerlendirmesini alma vedalaşma şekilde planlanmıştır. Öte yandan süpervizyon sürecinin birtakım hazırlıklar yapmayı gerekli kılmasıyla beraber (Borders ve Brown, 2009), psikolojik danışma süreci ile süpervizyon sürecinin danışan, psikolojik danışman, süpervizör arasındaki üçlü ilişki ağını içermesi (Bernard ve Goodyear, 2014) nedeniyle süpervizyon sürecinde hangi oturumun hangi aşamada yer aldığı kesin bir öngörüsünde bulunmanın mümkün olmadığı söylenebilir. Bu nedenle belirtilen oturumların grup süpervizyonu aşamalarına dağılımının grupların kendilerine özgü dinamiğine göre değişebileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 2. Grup süpervizyonu süreci

Başlangıç Aşamasının Tasarlanmasına İlişkin Bulgular: Süpervizyon sürecinin birinci, ikinci ve üçüncü oturumlarını kapsayan başlangıç aşaması iki süreci içerecek şekilde tasarlanmıştır. İlk süreç birinci oturumu içeren *süpervizyon ilişkisini başlatmaya* yönelik olarak güvenli bir süpervizyon ortamının oluşturulması bağlamında tanışma, süpervizyon sözleşmesini tanıtmaya şeklinde planlanmıştır. Başlangıç aşamasının ikinci süreci ise ikinci ve üçüncü oturumları kapsayan, süpervizyon alanları *psikolojik danışma oturumlarına hazırlama* amacıyla ASM temelinde bağlama uygunluğuna üç süpervizör rolünde, dört süpervizyon odağıyla ilişkili olarak süpervizyon alanlarının yanlış öğrenmelerinin düzeltilmesi, eksik öğrenmelerinin tamamlanması ve yeni öğrenmeler edinmelerinin sağlanması şeklinde tasarlanmıştır. Bu kapsamda terapötik becerileri gözden geçirme, ön görüşme süreci üzerinde durma, bir danışanın paylaşımlarının altındaki temaları görebilme, bir psikolojik danışma oturumunu yapılandırabilme, psikolojik danışma sürecine karışan kendisiyle ilgili süreçleri görüp ayırt edebilme, bir psikolojik danışma sürecine ilişkin etik süreçleri göz önünde bulundurma gibi konular üzerinde durulması planlanmıştır. Bu tasarıda süpervizyon alanlarının ihtiyaçları ve grup dinamikleri de göz önünde bulundurulurken onların psikolojik danışma yeterliklerini artırıp olası kaygılarının üstesinden gelmek üzere araştırmacının/süpervizörün rol oynama, anlatım, model olma gibi çok çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanılması, destekleyici ve cesaretlendirici olması söz konudur (8.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 01.06.2016; 13.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 18.11.2016; 17.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 24.02.2017).

Geçiş Aşamasının Tasarlanmasına İlişkin Bulgular: Bu aşama *psikolojik danışma oturumlarına hazırlık ve geribildirim sürecini yönetme* içeriğinde tasarlanmıştır. Bu bağlamda dördüncü oturumda süpervizyon sürecindeki bireyler ilk psikolojik danışma oturumlarına ilişkin geri bildirim alacaklarından söz konusu geribildirim sürecini yapılandırma ve bu süpervizyon oturumdan itibaren gerçekleştirilen psikolojik danışma oturumlarına ilişkin geribildirimde bulunma söz konusudur. Bununla birlikte bu aşama, dördüncü oturumdan itibaren eğitsel sunumlar üzerinde durma içeriğinde tasarlanmıştır (*Araştırmacı günlüğü, 07.03.2017, s.109; 19.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 09.03.2017*). Diğer bir yandan bu aşama, araştırmacının/süpervizörün süpervizyon alan bireylerin psikolojik danışma süreçlerini de etkilemesi olası grup dinamikleri üzerinde durarak, bireylerin bu dinamikleri fark etmesini, böylece süpervizyon ve psikolojik danışma sürecinden ayrıştırmasını destekleyici şekilde bağlama göre öğretmen, psikolojik danışman ve/veya müşavir rollerine başvurarak güvenli bir süpervizyon ortamı oluşturma girişimlerinde bulunması şeklinde planlanmıştır (*20. Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 16.03.2017; 21.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 24.03.2017; Araştırmacı günlüğü, 10.03.2018, s.161-162; 37.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 19.03.2018*).

Çalışma Aşamasının Tasarlanmasına İlişkin Bulgular: Bu aşama *psikolojik danışma oturumlarına hazırlık, geribildirim sürecini yönetme ve olası grup dinamikleriyle çalışma içeriğinde* tasarlanmıştır. Bu bağlamda yedinci ve sekizinci oturumlar eğitsel sunum üzerinde durma, geri bildirim sürecini yönetme ve rol oynamaya dayalı videoların bağlama uygunluğuna gösterimini yapma içeriğinde planlanmıştır. Bununla beraber yedinci oturum psikolojik danışmada erken sonlandırma ve sonlandırmaya hazırlık açısından psikolojik danışma oturumlarını sonlandırma konularının araştırmacı/süpervizör tarafından ele alınması şeklinde planlanmıştır (*21.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı; 21.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 24.03.2017; 22.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 31.03.2017; 23.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 06.04.2017; 24.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 13.04.2017; 38.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 26.03.2018; 39.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 29.03.2018; 40.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 09.04.2018; 41.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 13.04.2018; 42.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 20.04.2018*).

Araştırmacının/süpervizörün bu aşamada önceki aşamada olduğu gibi geribildirim verirken ihtiyaca göre ASM kapsamında süpervizyon odakları ile süpervizör rolleri arasında geçişler yaparak geribildirimlerde bulunması söz konusudur. Bu doğrultuda süpervizyon alan öğrenci örneğin, psikolojik danışma oturumunda yüzleştirme becerisini kullanma ile ilgili güçlük yaşıyorsa, *psikolojik danışma performans becerileri* ile ilgili olan bu odakta süpervizör *öğretmen* rolünde yüzleştirme becerisinin ne olduğunu ve ne gibi durumlarda kullanılması gerektiğini açıklar. Farklı bir alternatif olarak süpervizör, bu danışana yardım etmek için yüzleştirme becerisinin işlevsel görüldüğünü belirterek bu becerinin danışanda işe yaraması için başka nasıl kullanılabileceği konusunda süpervizyon alan bireyle fikir alışverişi yapar ve böylece aynı odakta *müşavir* rolünde davranır. Süpervizyon alan birey bu geribildirimlere rağmen yüzleştirme becerisini kullanma ile ilgili güçlük yaşıyorsa süpervizör, öğrenciye bu beceriyi kullanırken ne yaşadığını sorarak aynı odakta *psikolojik danışman* rolünde durur. Bu durumda süpervizyon alan birey örneğin, yüzleştirme yaparak danışanını ürkütmekten korktuğunu dile getirirse burada odak *psikolojik danışma performans becerilerinden öz farkındalığa* kaymış olur. Süpervizör bu durumda süpervizyon alan bireye örneğin, bu danışanı bütünüyle düşündüğünde hayatında kime benzettiğini sorup bu benzettiği kişiyi gözlerini kapatıp düşünmesini bu kişi ile danışanı arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların neler olduğunu bulmaya çalışmasını belirtmesi ile *psikolojik danışman* rolünde *öz farkındalığa* odaklanır. Aynı durumu süpervizörün, psikolojik danışmanın danışana karşıt aktarım geliştirmesi şeklinde ele alarak karşıt aktarımın psikolojik danışma süreçlerinde zaman zaman gerçekleştirebildiği, bunun psikolojik danışmanların kendi ilişkilerine dair örüntüleri danışanlarına aktarmaları şeklinde görülebildiğini açıklaması ile *öz farkındalık* odağında *öğretmen* rolüne başvurması söz konusudur. Süpervizör aynı durumda süpervizyon alan bireyin neden danışanı ürkütmekten korktuğunu birlikte bulmaya çalışıp alternatif neler düşünebileceğini birlikte bulma tarzında bir yaklaşım sergiler ise *öz farkındalık* odağında *müşavir* rolünü sergilemiş olur. Bu şekilde rol-odak eşleştirmelerinde ve roller ile odaklar arasındaki geçişler ile süpervizör o andaki bağlama uygun amaçlı bir şekilde geribildirim verir. Bu durumun kendisi herhangi bir grup dinamiğinin yaşanması durumunda da benzer şekilde gerçekleştirilir.

Sonlandırma Aşamasının Tasarlanmasına İlişkin Bulgular: Bu aşamada on ikinci ve on üçüncü oturumlarda geribildirim sürecine devam edilmekle birlikte süpervizyon alan bireylerin ayrılmaya ve bireyselleşmeye hazırlanmalarının sağlanması şeklinde planlanmıştır. On dördüncü oturum ise değerlendirme süreçlerinin ve süpervizyon ilişkisini sonlandırmanın ele alındığı oturum olarak tasarlanmıştır. Söz konusu değerlendirme süreci, her bir süpervizyon alan bireyin kendini değerlendirmesi, akranları tarafından ve süpervizör/araştırmacı tarafından değerlendirilmesinin yanı sıra süpervizyon alan bireylerce gerçekleştirilen süpervizyon sürecinin ve süpervizörün değerlendirilmesi şeklinde planlanmıştır. Bu oturum aynı zamanda süpervizyon ilişkisini sonlandırmaya yönelik olarak süpervizyon alan bireylere umut aşılama, onları destekleme, cesaretlendirme ve veda etme içeriğinde tasarlanmıştır (26.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 27.04.2017; 28.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 11.05.2017; Araştırmacı günlüğü, 11.05.2017, s.143; Araştırmacı günlüğü, 16.05.2017, s.144; 44.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 07.05.2018; 45.Geçerlik komitesi toplantı tutanağı, 14.05.2018; 46.komitesi toplantı tutanağı, 21.05.2018).

Sonuç olarak bu çalışmada ASM'ye dayalı grup süpervizyonu sürecine yönelik öncelikle bir süpervizyon sözleşmesi ve süreçte yararlanmak üzere çeşitli formlar oluşturulmuştur. Daha sonra olası grup dinamikleri göz önünde bulundurularak grup süpervizyonu süreci başlangıç, çalışma, geçiş ve sonlandırma aşamalarına uygun tasarlanmıştır.

Tartışma

Bu araştırmada, BPDU süpervizyonu sürecinin nasıl yapılandırıldığı ortaya konmuştur. Bu doğrultuda ASM'ye dayalı grup süpervizyonu biçiminde yapılandırılan süreçte bir süpervizyon sözleşmesi ve 14 oturumluk süpervizyon içeriği grup süpervizyonu aşamalarına uygun olarak tasarlanmıştır. Her iki sürece ilişkin tartışma iki başlık altında yürütülmüştür.

Süpervizyon Sözleşmesinin Oluşturulması

Süpervizyon sözleşmesi, bir süpervizörün süpervizyon sürecine ilişkin yapacağı hazırlıkta oluşturması gereken önemli belgelerden biridir. Süpervizyon sözleşmesinin süpervizyon sürecinin başında açık bir şekilde süpervizyon alan bireylerle sözlü ve yazılı olarak paylaşılması gerektiği alan yazında sıklıkla vurgulanmaktadır (Borders ve Brown, 2009; Campbell, 2006; Henderson, Holloway ve Millar, 2014; Holloway, 1995; Lockett, 2001; Walker ve Jacobs, 2004). Nitekim süpervizyon alan bireyler süpervizyon sürecinin başlangıcında sürecin belirsizliğine yönelik kaygılar yaşamakta (Hawkins, Cormier ve Bernard, 2011; Webb ve Wheeler, 1998) ve daha yapılandırılmış bir süpervizyon sürecine ihtiyaç duymaktadırlar (Bahrick, Russell ve Salmi, 1991; Bernard ve Goodyear, 2014; Büyükgöze-Kavas, 2011; Meydan ve Koçyiğit, 2019). Dolayısıyla bu çalışmada süpervizyon sürecinin belirsizliğinden kaynaklı olabilecek olası kaygıların önüne geçmek ve süreci daha sistematik hale getirmek üzere tasarlanmış olan süpervizyon sözleşmesinin alan yazın ile tutarlı olduğu söylenebilir.

Çalışmada tasarlanan süpervizyon sözleşmesinin içeriğinde hem etik bir sorumluluk olarak süpervizyon amaçlarına yer verilmiş, hem de belirlenen amaçlar listesinin süpervizyon sürecinde ne üzerinde durulacağına ilişkin süpervizör için hatırlatıcı bir işlev göreceği öngörülmüştür. Nitekim her bir süpervizörün süpervizyon sürecine başlamadan önce gerekli mesleki etik ve yeterlik alanlarını içeren kendine özgü bir amaçlar listesi hazırlaması gerektiği alan yazında da vurgulanmaktadır (Borders vd., 2014; Campbell, 2000). Amaçların içeriği açısından ise bu çalışma kapsamındaki ana süpervizyon amacının danışanlara zarar gelmesini önleme, danışanların iyilik hallerini artırıp, süpervizyon alanların değişim ve gelişimini sağlama, benzer araştırma bulgularıyla (Aladağ ve Kemer, 2017; Atik, 2017) paralellik göstermektedir. Diğer yandan bu çalışmada süpervizyon alanların çok yönlü gelişimlerini desteklemek üzere, ASM temelinde dört odak kapsamında yeterlik kazanmaları üzere bu dört odağı kapsayan SERF- R Türkçe'ye çevrilmiş, süreçte ayrıca bireylerin süpervizyon ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması planlanmıştır. Nitekim bu araştırma kapsamında lisansüstü öğrenciler ile yapılan görüşmeler (Araştırmacı günlüğü, 29.03.2016, s.19) ile araştırma bulguları (Aladağ ve Kemer, 2017; Atik, 2017) ortak bir şekilde süpervizyon sürecinde ağırlıklı olarak terapötik becerileri uygulamaya geçmeye dayalı bir süreç yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Ancak süpervizyon sürecinde dört süpervizyon odağının bütünü üzerinde durmanın amaçlanması gerektiği (Bernard,

1979; Borders ve Brown, 2009) ve bu süreçte süpervizyon alanların ihtiyaçlarının da göz önünde bulundurulmasına dikkat edilmesi gerektiği (Ronnestad ve Skovholt, 1993) belirtilmektedir. Dolayısıyla bu çalışmada amaç oluşturmaya yönelik yapılan hazırlığın alan yazın ile tutarlık gösterdiği söylenebilir.

Araştırmada süpervizyon sözleşmesinin içeriğinde öğrencilerin rol ve sorumlulukları ile geribildirim süreci net bir şekilde açıklanmıştır. Ayrıca süreçte psikolojik danışma yeterliğini arttırmaya yönelik akran geribildirimlerinden ve video kayıtlarından yararlanma planlanmıştır. Süpervizyon sürecinde süpervizörün gerekli süpervizyon hazırlıklarını yapması ve bu hazırlıklarla ilgili süpervizyon alan bireyleri bilgilendirmesi alan yazında da vurgulanmaktadır (Borders ve Brown, 2009). Ayrıca, süpervizyon alanların süpervizyon sürecinde somut ve yapılandırılmış geri bildirimlere ihtiyaç duydukları (Aladağ, 2014; Aladağ ve Kemer, 2017; Büyükgöze-Kavas, 2011), süpervizyon sürecindeki rolleri ve sorumlulukları üzerine durulması sonucunda kaygılarının azaldığı (Ellis, Hutman ve Chapin, 2015) araştırma bulgularıyla da ortaya konulmuştur. Ayrıca akran geri bildirimlerin süpervizyon sürecini zenginleştirip kaygıyı azaltıcı olabildiği (Amanvermez, Zeren, Erus ve Buyruk Genç, 2020; Atik ve Erkan-Atik, 2019; Borders vd., 2012; De Stefano vd., 2007; Haans ve Balke, 2018; Ray ve Altekruze, 2000) ve bu süreçte video kayıtlarından yararlanmanın işlevselliği (Huhra, Yamokoski-Maynhart ve Prieto, 2008; Ray ve Altekruze, 2000) üzerine araştırma bulguları da bu çalışmada kapsamında yapılan hazırlığın işlevsel olduğunu göstermektedir.

Araştırmada kapsamında ayrıca öğrenci sorumluluklarının yerine getirilmesine yönelik çeşitli formlar geliştirilmiştir. Bu bağlamda psikolojik danışma oturumlarını birebir yazıya dökmenin süpervizyon alanlarca bunaltıcı olabildiği (Atik, 2017; Büyükgöze-Kavas, 2011) dikkate alınmakla birlikte çalışmada süpervizyon sürecinde psikolojik danışma oturumlarını takip etme etik sorumluluğunu üstlenmek ve öğrenci gelişimini takip etme üzere (Borders ve Brown, 2009; Corey vd., 2010) "Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu" nun tasarlanmıştır. Ayrıca çalışmada süpervizyon alanların gelişime etki eden süpervizyon ilişkisine ilişkin dinamikleri anlayabilmek üzere günlük niteliği taşıyan "Süpervizyon Sürecini Değerlendirme Formu" tasarlanmasının da işlevsel olduğu söylenebilir. Nitekim alan yazında günlüklerin süpervizyon sürecinde yararlanılan etkili yöntemlerden olduğunu (Henderson vd., 2014) ayrıca bu günlüklerin süpervizyon sürecine ilişkin araştırma yaparken de benzer şekilde veri toplama tekniği olarak kullanıldığı (Mansor ve Yusoff, 2013) görülmektedir. Benzer şekilde süpervizyon alanların gelişimini takip etmek üzere süpervizyon süreçlerinde değerlendirme süreçlerinin iyi planlanması gerektiği (Borders vd., 2014) bu bağlamda tasarlanacak bir değerlendirme formunda ASM kapsamındaki dört odağa yer verilmesinin işlevselliği (Borders ve Brown, 2009) göz önünde bulundurularak bu çalışmada "Psikolojik Danışmanı Değerlendirme Formu" tasarlanmıştır. Nitekim araştırmalarda da değerlendirme süreçlerinin sistematikliğini sağlamada değerlendirme formlarının kullanılmasına yönelik bulgular (Aladağ ve Kemer, 2017; Barnett ve Molzon, 2014; Borders vd., 2014) sistematik bir süpervizyon süreci yapılandırmak üzere yapılan bu hazırlığın işlevsel olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak bu çalışmada süpervizyon amaçları, süpervizyon alacak olan öğrencilerin rol ve sorumlulukları, süpervizyon sürecinde ele alınacak etkinlikler ve değerlendirme süreçlerini içeren bir süpervizyon sözleşmesi tasarlanmasının süpervizyon sürecinin sistematik hale getirilmesine katkı getirdiği söylenebilir.

Grup Süpervizyonu Aşamalarının Tasarlanması

Araştırmada ASM'nin grup süpervizyonu biçiminde takip edildiği 14 oturumluk süpervizyon süreci başlangıç, geçiş, çalışma ve sonlandırma aşamalarına uygun tasarlanmıştır. Bununla beraber çalışmada katılımlı grup süpervizyonu türünden yararlanılarak süpervizörün/araştırmacının birincil süpervizörlük rolüne sahip olduğu ve akranların süpervizyon sürecine dahil olduğu bir süreç yapılandırılmıştır. Nitekim grup süpervizyonu, süpervizyon alan bireylerin kaygılarının üstesinden gelmelerine yönelik akran desteği alma ortamı sunmaktadır (Borders ve Brown, 2009). Bununla birlikte süpervizörün moderatör rolünde olduğu ve geribildirimlerin genel olarak akranlar tarafından verildiği süpervizyon süreçlerinde akranların objektif olmayabildikleri (Dryden ve Reeves, 2014) ve çoğunlukla destekleyici olma çabasında olabildikleri görülmektedir (Ladany ve Bradley, 2010). Ayrıca süpervizyon sürecinde hiyerarşik anlamda bir süpervizörün olmaması sorumluluklara uymada güçlüğü ve

çatışmaya neden olabilmektedir (Amanvermez vd., 2020; Campbell, 2006). Dolayısıyla bu çalışma kapsamındaki süpervizyon sürecinin katımlı grup süpervizyonuna uygun yapılandırılmasının alan yazın ile tutarlı ve işlevsel olduğu söylenebilir.

Araştırmada grup süpervizyonunun başlangıç aşaması bir yandan öğrencilerin olası kaygıları üzerinde durmak diğer yandan psikolojik danışma yeterliklerini arttırmak üzere ASM’de belirtilen üç süpervizör rolünün dört süpervizyon odağında kullanılması şeklinde tasarlanmıştır. Nitekim Bernard (1979) ASM’ye dayalı bir süpervizyon sürecinin başlangıç aşamasında dört süpervizyon odağıyla paralel olarak rol oynama, video gösteriminde bulunma, alıştırmalar yapma yoluyla bilinenlerin pekiştirildiği, yanlış bilinenlerin düzeltildiği ve eksiklerin tamamlandığı bir süpervizyon süreci yürütülmesini önermektedir. Araştırma bulguları da süpervizyon sürecinin başlangıç aşamasının benzer şekilde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır (Aladağ ve Kemer, 2017; Atik, 2017). Ayrıca araştırma bulguları süpervizyon sürecinin başlangıcında süpervizyon alanların süpervizörlerinin bir yandan öğretici ve süreci yapılandırıcı olarak öğretmen rolüne başvurup bu süreçte aktif olmalarına ihtiyaç duyarken (Büyükgöze-Kavas, 2011), diğer yandan bu aşamada kaygı, belirsizlik, güvensizlik gibi çok çeşitli duygular hissettiklerinden (Corey vd., 2010; Fehr, 2000; Tuckman ve Jensen, 1977), anlaşılmaya, cesaretlendirilmeye ve motive edilmeye ihtiyaç duyduklarını göstermektedir (Aladağ ve Kemer, 2017; Atik, 2017; Borders ve Brown, 2009; Büyükgöze-Kavas, 2011; Dryden ve Reeves, 2014; Jordan ve Kelly, 2004; Ülker-Tümlü, 2014; Ülker-Tümlü, Balkaya Çetin ve Kurtyılmaz, 2015). Dolayısıyla başlangıç aşamasında araştırmacının/süpervizörün süpervizyon sürecini öğretmen, psikolojik danışman ve müşavir rollerinde yürütmesinin işlevsel bir yapılandırma olduğu söylenebilir.

Bu çalışmada bir süpervizyon yöntemi olarak grup süpervizyonundan yararlanmak bu süreçte grup dinamiklerini de dikkate almayı gerekli kılmıştır. Özellikle geçiş aşamasında oluşabilecek olası çatışma durumları karşısında söz konusu grup dinamikleri üzerinde durma hazırlığı, süpervizyon sürecine hazırlıkta grup dinamiklerini de göz önünde bulundurmanın gerekliliğini vurgulayan araştırmalar (Gazzola, De Stefano, Thériault ve Audet, 2013; Haans ve Balke, 2018; Ravets, 1993) ile tutarlılık göstermektedir. Bununla birlikte grup dinamiklerini anlamak üzere süpervizyon alanlara günlük yazdırmanın da etkili olabileceğine ilişkin alan yazın (Borders ve Brown, 2009; Campbell, 2000) da göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmada grup dinamikleri fark etmek üzere süpervizyon alanlara günlük yazdırma planının süpervizyon sürecini yapılandırmada işlevsel olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında süpervizyonun sonlandırma aşamasında süpervizyon ilişkisini sonlandırmaya yönelik duygular üzerinde durmak, akran değerlendirmesi ve öz değerlendirmeye yer vermek üzere bir süpervizyon içeriği tasarlanmıştır. Nitekim alan yazında süpervizyon sürecinin sonlandırma aşamasında süpervizyon alanların da değerlendirme sürecine dahil olduğu sistematik bir değerlendirme süreci üzerinde durmak önerilmektedir (Borders ve Brown, 2009; Borders vd., 2014; Campbell, 2006; Steward, 1998). Bununla birlikte süpervizyon alan bireylerin süpervizyon sürecine bağımlılık geliştirebildiği (Bennett, 2008; Wrape, Callahan, Rieck ve Watkins Jr., 2017) göz önünde bulundurulurken onları sürecin biteceğine hazırlamak etik bir sorumluluktur (Bennett, 2008; Barnett ve Molzon, 2014). Bu çalışmada da süpervizyon alan bireyleri sürecin biteceğine hazırlamaya ve olası benzer dinamikleri çalışmaya yönelik planlamalar yapılmıştır. Dolayısıyla sonlandırma aşamasında süpervizyon ilişkisi ile sistematik bir değerlendirme süreci üzerinde durmanın alanyazın ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Bu çalışmada, grup süpervizyonunun bütününe yanı sıra her bir süpervizyon oturumu da kendi içinde başlangıç, çalışma ve sonlandırma aşamalarına uygun planlanmıştır. Böylece alan yazın (Henderson vd., 2014) ile tutarlı bir şekilde her oturum güvenli bir süpervizyon ortamı oluşturmaya yönelik başlanan süpervizyon sürecinin, psikolojik danışma oturumlarına hazırlık ve geribildirim sürecini yönetme ile sürecin sonunda süpervizyon alanların değerlendirmelerini alma şeklinde planlanmasının işlevsel olduğu söylenebilir.

Araştırmada sistematik bir süpervizyon süreci yapılandırmak üzere sistematik bir araştırma süreci olarak eylem araştırmasının takip edilmesinin hem bütünüyle araştırmayı hem de süpervizyon süreci tasarısını güçlendirdiği söylenebilir. Nitekim süpervizyon alanında eylem araştırmasının

kullanılabilirliğini gösteren çalışmalar (Koch, Artar ve Rumrill, 2004; Lakeman ve Glasgow, 2009; Van-Rijn vd., 2008) da bu süreci destekler niteliktedir.

Son olarak bu araştırmada bir süpervizyon modeli olarak takip edilen ASM kapsamında ele alınan müşavir rolünün belirsizliği üzerinde duran alan yazın söz konusudur (Bernard ve Goodyear, 2014; Lazovsky ve Shimoni, 2007). Ellis ve Dell (1986) tarafından bu durum müşavir rolünün öğretmen ve psikolojik danışman rollerine göre daha az bilinmesi şeklinde açıklansa da önemli bir sınırlılık olarak görülmektedir (Glidden ve Tracey, 1992; Lazovsky ve Shimoni, 2007). Diğer bir yandan bir süpervizyon modelinin tüm yönleriyle diğer süpervizyon modellerinden üstün olduğunu söylemek doğru ve gerçekçi değildir (Bernard ve Goodyear, 2014). Bu nedenle seçilen süpervizyon modelinin süpervizörün tarzına uygunluğu, süpervizyon ihtiyaçlarına yanıt verebilirliği ve bütünüyle kullanılabilirliğinin dikkate alınması gerektiği belirtilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada BPDU süpervizyonu sürecini yapılandırmaya yönelik süpervizyon sürecinin öğeleri süpervizörün tarzında bütünleştirilmiş, bu doğrultuda ASM'ye dayalı bir grup süpervizyonu süreci tasarlanmıştır. Eylem araştırması yöntemine dayalı yapılandırılan araştırma sürecinin bulgularına göre öncelikle bir süpervizyon sözleşmesi tasarlanmış ve ardından başlangıç, geçiş, çalışma ve sonlandırma aşamalarına uygun bir grup süpervizyonu süreci ortaya konulmuştur. Böylece bir süpervizyon sürecinin bu sürecin yapılandırılmasına uygun bir araştırma yöntemi olan eylem araştırması yöntemiyle sistematik hale getirilebilir olduğuna yönelik alan yazına, araştırmacılara ve uygulayıcılara ışık tutabilecek bir araştırma süreci ortaya konulmuştur.

Çalışmanın sonuçlarına yönelik çeşitli önerilerde bulunmak mümkündür. Bu bağlamda öncelikle eylem araştırması sürecinin kendine özgü bir süreç olduğu dikkate alınarak bu araştırmanın benzerlerinin yapılmasının farklı sonuçlar içerebileceğinin göz önünde bulundurulmasında yarar vardır. Bu durum bir sınırlılıktan öte bu sürecin doğası ile ilgilidir. Bununla birlikte bu araştırmada RPD programında yüksek lisans düzeyinde okutulan Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması (BPDU) dersinin süpervizyon süreci yapılandırılmıştır. Öğrencilerin gelişimsel farklılıkları göz önünde bulundurulduğu lisans ve doktora düzeyinde de benzer araştırmaların yürütülmesinin farklı sonuçlar doğurabilmesi açısından işlevsel olabileceği önerilebilir.

Araştırma kapsamında süpervizyon süreci yapılandırmaya yönelik seçilmiş olan ASM'de müşavir rolünün belirsizliğine ilişkin açıklamalar (Ellis ve Dell, 1986; Bernard ve Goodyear, 2014) göz önünde bulundurulduğunda farklı süpervizyon modellerinin de takip edildiği süpervizyon uygulama süreçlerinin araştırmaya dönüştürülmesinin hem uygulamacılar hem de araştırmacılar için yol gösterici olabileceği söylenebilir. Ayrıca araştırmada süpervizyon sürecinin yapılandırılmasında grup süpervizyonu odaklı bir süreç söz konusudur. Benzer araştırma süreçlerinin bireysel ve/veya üçlü süpervizyon türlerine uyarlanmış halinin yürütülmesinin de uygulayıcılar ve araştırmacılara ışık tutabileceği öngörülmektedir. Son olarak sistematik süpervizyon süreci yürütmek için etkili süpervizörlere ihtiyaç duyulduğu (ACA, 1990; Aladağ, 2013; Aladağ ve Kemer, 2016; Borders vd., 2014) göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de etkili süpervizörler yetiştirmek için RPD Anabilim Dalı bünyesindeki doktora eğitimi kapsamında süpervizyon üzerine teori ve uygulamaya dayalı derslerin açılması önerilebilir.

Teşekkür

Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi BAP Komisyonunca kabul edilen 1509E612 no.lu proje tarafından ve TÜBİTAK 2214-A - Yurt Dışı Doktora Sırası Araştırma Burs Programı kapsamında desteklenmiştir. Gamze Ülker Tümlü'nün doktora tezinden üretilen bu çalışmaya değerli katkılarından dolayı Işıl Kabakçı Yurdakul'a, Yıldız Kurtyılmaz'a, Ramazan Akdoğan'a, Mine Aladağ'a, Yelda Kağnıcı'ya ve L. DiAnne Borders'a teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Aladağ, M. (2013). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık lisans programlarında psikolojik danışma uygulaması öncesinde psikolojik danışma becerileri eğitimi: Betimsel bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 55-79.
- Aladağ, M. (2014). Psikolojik danışman eğitiminin farklı düzeylerinde bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonunda kritik olaylar. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(2), 428-475. doi:10.12984/eed.82217
- Aladağ, M. ve Kemer, G. (2016). Clinical supervision: An emerging counseling specialty in Turkey. *The Clinical Supervisor*, 35(2), 175-191. doi:10.1080/07325223.2016.1223775
- Aladağ, M. ve Kemer, G. (2017). *Psikolojik danışman eğitiminde bireyle psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonunun incelenmesi*. İzmir: Ege Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Müdürlüğü.
- Amanvermez, Y., Zeren, S. G., Erus, S. M. ve Buyruk-Genç, A. (2020). Çevrimiçi süpervizyon ve akran süpervizyonu: Psikolojik danışmanların deneyimleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 86, 249-268. doi:10.14689/ejer.2020.86.12
- American Counseling Association. (1990). Standards for counseling supervisors. *Journal of Counseling & Development*, 69(1), 30-32.
- Arthur, M. E. ve Bernard, J. M. (2012). Application of the discrimination model of supervision for residency education. *Annals of Behavioral Science and Medical Education*, 18(1), 32-37. doi:10.1007/BF03355182
- Atik, G. ve Erkan-Atik, Z. (2019). Undergraduate counseling trainees' perceptions and experiences related to structured peer group supervision: A mixed method study. *Eurasian Journal of Educational Research*, 19(82), 101-120.
- Atik, Z. (2017). *Psikolojik danışman adaylarının bireyle psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonuna ilişkin değerlendirmeleri* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Avcı, D., Poyrazlı, Ş. ve Gençoğlu, C. (2020). Türkiye'de Psikolojik Danışma ve Rehberlik (PDR) lisansüstü eğitimine ilişkin bir değerlendirme, PDR lisansüstü öğrencilerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(228), 175-213. doi:10.37669/milliegitim.756760
- Bahrack, A. S., Russell, R. K. ve Salmi, S. W. (1991). The effects of role induction on trainees' perceptions of supervision. *Journal of Counseling & Development*, 69(5), 434-438. doi:10.1002/j.1556-6676.1991.tb01540.x
- Barnett, J. E. ve Molzon, C. H. (2014). Clinical supervision of psychotherapy: Essential ethics issues for supervisors and supervisees. *Journal of Clinical Psychology*, 70(11), 1051-1061. doi:10.1002/jclp.22126
- Bennett, C. S. (2008). Attachment-informed supervision for social work field education. *Clinical Social Work Journal*, 36(1), 97-107.
- Bernard, J. (1979). Supervision training: A discrimination model. *Counselor Education and Supervision*, 19(1), 60-68.
- Bernard, J. M. ve Goodyear, R. K. (2014). *Fundamentals of clinical supervision*. USA: Pearson Publication.
- Borders, L. D. (1994). *The good supervisor*. <https://eric.ed.gov/?id=ED372350> adresinden erişildi.
- Borders, L. D. (2001). Counseling supervision: A deliberate educational process. D. C. Locke, J. E. Myers ve E. L. Herr (Ed.), *The handbook of counseling* içinde (s. 2-16). USA: Sage Publications.
- Borders, L. D. ve Brown, L. L. (2009). *The new handbook of counseling supervision*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Borders, L. D., Glosoff, H. L., Welfare, L. E., Hays, D. G., DeKruyf, L. ... Page, B. (2014). Best practices in clinical supervision: Evolution of a counseling specialty. *The Clinical Supervisor*, 33(1), 26-44. doi:10.1080/07325223.2014.905225
- Borders, L. D., Welfare, L. E., Greason, P. B., Paladino, D. A., Keith Mobley, A. ... Wester, K. L. (2012). Individual and triadic and group: Supervisee and supervisor perceptions of each modality. *Counselor Education & Supervision*, 51(4), 281-295. doi:10.1002/j.1556-6978.2012.00021.x

- Büyükgoze-Kavas, A. (2011). Bireysel ve grupla psikolojik danışma uygulamalarına yönelik bir değerlendirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 411-432.
- Campbell, J. M. (2000). *Becoming an effective supervisor*. New York: Taylor & Francis Group.
- Campbell, J. M. (2006). *Essentials of clinical supervision*. New Jersey: John Wiley & Sons. Inc.
- Corey, G., Haynes, R., Moulton, P. ve Muratori, M. (2010). *Clinical supervision in the helping professions: A practical guide* (2. bs.). New York: Springer Publishing Company.
- Council for Accreditation of Counseling and Related Educational Programs. (2016). *2016 CACREP standards*. <http://www.cacrep.org/> adresinden erişildi.
- Creswell, J. V. (2012). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. Newyork: Pearson Publication.
- De Stefano, J., D'Iuso, N., Blake, E., Fitzpatrick, M., Drapeau, M. ve Chamodraka, M. (2007). Trainees' experiences of impasses in counselling and the impact of group supervision on their resolution: A pilot study. *Counselling and Psychotherapy Research*, 7(1), 42-47. doi:10.1080/14733140601140378
- Dryden, W. ve Reeves, A. (2014). *Psikolojik danışma uygulamalarında temel konular* (F. Akkoyun, Ed. ve Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ellis, M. V. ve Dell, D. M. (1986). Dimensionality of supervisor roles: Supervisors' perceptions of supervision. *Journal of Counseling Psychology*, 33(3), 282. doi:10.1037/0022-0167.33.3.282
- Ellis, M., V., Hutman, H. ve Chapin, J. (2015). Reducing supervisee anxiety: Effects of a role induction intervention for clinical supervision. *Journal of Counseling Psychology*, 62(4), 608-620. doi:10.1037/cou0000099
- Fehr, S. S. (2000). *Grup terapisine giriş: Grup terapistleri için rehber kitap*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Friedlander, M. L. ve Ward, L. G. (1984). Development and validation of the supervisory styles inventory. *Journal of Counseling Psychology*, 31(4), 541-557. doi:10.1037/0022-0167.31.4.541
- Gay, L. R., Mills, G. E. ve Airasian, P. W. (2009). *Educational research: Competencies for analysis and applications*. New Jersey: Merrill/Pearson.
- Gazzola, N., De Stefano, J., Thériault, A. ve Audet, C. T. (2013). Learning to be supervisors: A qualitative investigation of difficulties experienced by supervisors-in-training. *The Clinical Supervisor*, 32(1), 15-39. doi:10.1080/07325223.2013.778678
- Giordano, A., Clarke, P. ve Borders, L. D. (2013). Using motivational interviewing techniques to address parallel process in supervision. *Counselor Education & Supervision*, 52(1), 15- 29. doi:10.1002/j.1556-6978.2013.00025.x
- Glidden, C. E. ve Tracey, T. J. (1992). A multidimensional scaling analysis of supervisory dimensions and their perceived relevance across trainee experience levels. *Professional Psychology: Research and Practice*, 23(2), 151-157. doi:10.1037/0735-7028.23.2.151
- Haans, A. ve Balke, N. (2018). Trauma-informed intercultural group supervision. *The Clinical Supervisor*, 37(1), 158-181. doi:10.1080/07325223.2017.1399495
- Hawkins, T. A., Cormier, S. ve Bernard, J. (2011). Common challenges for beginning counselors. S. Cormier ve H. L. Hackney (Ed.), *Counseling strategies and interventions* içinde (s. 65-85). USA: Pearson Publication.
- Henderson, P., Holloway, J. ve Millar, A. (2014). *Practical supervision: How to become a supervisor for the helping professions*. London: Jessica Kingsley Publishers.
- Holloway, E. (1995). *Clinical supervision: A systems approach*. California: Sage Publications.
- Howes, A., Davies, S. M. B. ve Fox, S. (2009). *Improving the context for inclusion: Personalising teacher development through collaborative action research*. Newyork: Taylor & Francis Group.
- Huhra, R. L., Yamokoski-Maynhart, C. A. ve Prieto, L. R. (2008). Reviewing videotape in supervision: A developmental approach. *Journal of Counseling & Development*, 86(4), 412-418. doi:10.1002/j.1556-6678.2008.tb00529.x

- Johnson, A. P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı* (Y. Uzuner ve M. Özten Anay, Ed. ve Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Jordan, K. ve Kelly, W. E. (2004). Beginning practicum students' worries: A qualitative investigation. *Counseling & Clinical Psychology Journal*, 1(2), 100-105.
- Kemer, G. ve Aladağ, M. (2013). *Psikolojik danışman eğitiminde bireyle psikolojik danışma uygulaması ve süpervizyonu: Ulusal bir tarama çalışması*. 12. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, İstanbul.
- Kemmis, S. ve McTaggart, R. (2000). Participatory action research. N. K. Denzin ve Y. S. Lincoln (Ed.), *Handbook of qualitative research* içinde (s. 567-605). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Koch, L. C., Arhar, J. M. ve Rumrill, P. D. (2004). Action research in clinical supervision. *Journal of Vocational Rehabilitation*, 21(1), 55-58.
- Koçyiğit-Özyiğit, M. ve İşleyen, F. (2016). Psikolojik danışmada süpervizör eğitimi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1813-1834.
- Korkut, F. (2007). Counselor education, program accreditation and counselor credentialing in Turkey. *International Journal of Advancement Counseling*, 29(1), 11-20.
- Koshy, V. (2005). *Action research for improving practice*. New Delhi: Paul Chapman Publishing.
- Ladany, N. ve Bradley, L. J. (2010). *Counselor supervision* (4. bs.). New York: Routledge.
- Lakeman, R. ve Glasgow, C. (2009). Introducing peer-group clinical supervision: An action research project. *International Journal of Mental Health Nursing*, 18(3), 204-210. doi:10.1111/j.1447-0349.2009.00602.x
- Lanning, W. L. ve Freeman, B. (1994). The supervisor emphasis rating form-revised. *Counselor Education and Supervision*, 33(4), 294-304. doi:10.1002/j.1556-6978.1994.tb00295.x
- Lazovsky, R. ve Shimoni, A. (2007). The on-site mentor of counseling interns: Perceptions of ideal role and actual role performance. *Journal of Counseling & Development*, 85(3), 303-316. doi:10.1002/j.1556-6678.2007.tb00479.x
- Leddick, G. L. (1994). *Models of clinical supervision*.
<https://www.counseling.org/resources/library/ERIC%20Digests/94-08.pdf> adresinden erişildi.
- Lockett, M. (2001). The responsibilities of group supervisors. S. Wheeler ve D. King (Ed.), *Supervising counsellors: Issues of responsibility* içinde (s. 131-153). London: Sage Publications.
- Mansor, N. ve Yusoff, W. M. W. (2013). Feeling and experiences of counseling practicum students and implications for counseling supervision. *Journal of Educational and Social Research*, 3(7), 731-736.
- McIntyre, A. (2008). *Participatory action research*. New Delhi: Sage Publication.
- McNiff, J. ve Whitehead, J. (2006). *All you need to know about action research*. New Delhi: Sage Publications.
- Mertler, C. A. (2014). *Action research: Improving schools and empowering educators*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Meydan, B. (2015). Bireyle psikolojik danışma uygulamasında mikro beceri süpervizyon modeli'nin etkililiğinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43) 55-68.
- Meydan, B. ve Koçyiğit, M. (2019). The supervisory relationship experiences of Turkish first-time and advanced supervisees. *Qualitative Research in Education*, 8(1), 89-121.
- Meydan, B. ve Koçyiğit-Özyiğit, M. (2016). Süpervizyon ilişkisi: Psikolojik danışma süpervizyonunda kritik bir öge. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 225-257. doi:10.12984/eed.74105
- Mills, G. E. (2003). *Action research: A guide for the teacher researcher* (2. bs.). USA: Pearson Publication.
- Neufeldt, S. A. (2007). *Supervision strategies for first practicum* (3. bs.). Alexandria, VA: American Counseling Association.
- Öz-Soysal, F. S., Uz-Baş, A. ve Aysan, F. (2016). Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma yaklaşımlarına ilişkin görüşleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6(46), 53-69.

- Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice*. London: Sage Publications.
- Proctor, B. (2008). *Group supervision: A guide to creative practice*. London: Sage Publications.
- Ravets, P. C. (1993). *Group supervision: A multiple case study* (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Southern California, California.
- Ray, D. ve Altekruze, M. (2000). Effectiveness of group supervision versus combined group and individual supervision. *Counselor Education and Supervision*, 40(1), 19-30. doi:10.1002/j.1556-6978.2000.tb01796.x
- Ronnestad, M. H. ve Skovholt, T. M. (1993). Supervision of beginning and advanced graduate students of counseling and psychotherapy. *Journal of Counseling & Development*, 71(4), 396-405. doi:10.1002/j.1556-6676.1993.tb02655.x
- Steward, R. J. (1998). Connecting counselor self-efficacy and supervisor def-efficacy: The continued search for counseling competence. *The Counseling Psychologist*, 26(2), 285-294. doi:10.1177/0011000098262004
- Timm, M. (2015). Creating a preferred counselor identity in supervision: A new application of Bernard's discrimination model. *The Clinical Supervision*, 34(1), 115-125. doi:10.1080/07325223.2015.1021499
- Tuckman, B. W. ve Jensen, M. A. C. (1977). Stages of small-group development revisited. *Group & Organization Studies*, 2(4), 419-427. doi:10.1177/105960117700200404
- Ülker-Tümlü, G. (2014). *Bireyle psikolojik danışma uygulaması dersinin değerlendirilmesi: Anadolu Üniversitesi örneği*. V. Ulusal Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uygulaması Kongresi, Antalya.
- Ülker-Tümlü, G. (2019). *Bireyle psikolojik danışma uygulaması süpervizyonunda Ayırıştırıcı Süpervizyon Modeli'ne dayalı grup süpervizyonu sürecinin yapılandırılması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ülker-Tümlü, G., Balkaya-Çetin, A. ve Kurtyılmaz, Y. (2015). *Psikolojik danışman adaylarının bireyle psikolojik danışma oturumlarının değerlendirilmesi*. XIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Mersin.
- Van-Rijn, B., Sills, C., Hunt, J., Shivanath, S., Gildebrand, K. ve Fowlie, H. (2008). Developing clinical effectiveness in psychotherapy training: Action research. *Counselling and Psychotherapy Research*, 8(4), 261-268. doi:10.1080/14733140802305804
- Walker, M. ve Jacobs, M. (2004). *Supervision: Questions & answers for counsellors and therapists*. Londra: Whurr Publications.
- Webb, A. ve Wheeler, S. (1998). How honest do counsellors dare to be in the supervisory relationship?: An exploratory study. *British Journal of Guidance and Counselling*, 26(4), 509-524. doi:10.1080/03069889808253860
- Wrape, E. R., Callahan, J. L., Rieck, T. ve Watkins Jr, C. E. (2017). Attachment theory within clinical supervision: Application of the conceptual to the empirical. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 31(1), 37-54. doi:10.1080/02668734.2016.1261927
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. bs.). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Ek 1. Süpervizyon Sözleşmesi/Ders İçerik Formu

Süpervizyon Sözleşmesi/Ders İçerik Formu

RPD 502

Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması

2017-2018 Bahar

Dr. Gamze Ülker Tümlü

Eğitim Fakültesi, Reh. Psik. Dan. ABD, A blok, Oda no:238

gamzeulkertumlu@anadolu.edu.tr

“Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması” dersi, bireyle psikolojik danışma uygulamaları gerçekleştirmeleri amacıyla yüksek lisans düzeyindeki öğrenciler ile yüz yüze gerçekleştirilen bir derstir. Ders süresince, öğrencilerin bireyle psikolojik danışma uygulamasına yönelik olarak psikolojik danışma performans becerilerini, bilişsel psikolojik danışma becerilerini, profesyonel davranışlarını ve öz farkındalıklarını geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Bu genel amaca ulaşmak üzere öğrencilerin rol oynama, terapötik becerilere yönelik pratik yapma, eğitsel sunum yapma, psikolojik danışma oturumlarına yönelik geri bildirim alma ve akran geribildirimlerine katılım gösterme yoluyla etkili birer psikolojik danışman olmaları desteklenmektedir.

Dersin ana kaynakları

Cormier, S. ve Hackney, H. (2015). *Psikolojik danışma stratejiler ve müdahaleler* (S. Doğan ve B. Yaka, Ed. ve Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Egan, G. (2011). *Psikolojik danışma becerileri*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Meier, S. T. ve Davis, S. R. (2014). *Psikolojik danışma: Temel öğeler* (S. Doğan, Ed. ve Çev.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Voltan Acar, N. (2015). *Yeniden terapötik iletişim* (11. bs.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Önerilen ek kaynaklar

Akdoğan, R. ve Ceyhan, E. (2011). Terapötik ilişkide insan faktörü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 117-141.

Carnevale, J. P. (2001). *Danışmanlık incileri* (1. bs., D. Albayrak-Kaymak, Çev.). İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Cüceloğlu, D. (2016). *Yeniden insan insana* (49. bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Eren-Gümüş, A. ve Gümüş, M. A. (2009). Bilgilendirilmiş onay: Psikolojik danışma sürecinin yasal ve etik yükümlülüğü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 69-79.

Ergün-Başak, B. ve Ceyhan, E. (2011). Psikolojik danışma ilişkisinde Adler yaklaşımına göre cesaretlendirme. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 92-101.

Dersin/Süpervizyon Sürecinin Hedefleri

Öğrencinin ders boyunca *Profesyonel davranışlar* bağlamında;

- Danışan ile ilişkileri uygun şekilde yürütebilme
- Danışan karşısında gizlilik, saygı, koşulsuz kabul ve empati çerçevesinde bir duruş sergileyebilme
- Danışan ile randevu günü ve saati ile oturumun süresine sadık kalabilme
- Diğer profesyonel kaynaklardan konsültasyon yardımı alması gerektiği zamanları fark edebilme ve gerektiğinde danışanını farklı profesyonellere yönlendirebilme
- Mesleki örgütlere aktif katılım gösterebilme ve ek eğitim fırsatlarını değerlendirebilme

Psikolojik danışma performans becerileri bağlamında;

- Danışan ile içten ve samimi bir iletişim kurabilme

- Terapötik becerileri yerinde ve zamanında, uygun şekilde kullanabilme
- Danışanın sözel ve sözel olmayan ifadelerine tepki verebilme
- Danışanın uygun davranışını destekleyebilme
- Danışana karşı uygun bir beden duruşu sergileyebilme ve göz kontağı kurabilme
- Danışanın güçlü duyguları ile baş edebilme
- Psikolojik danışma sürecini yönetebilme

Bilişsel psikolojik danışma becerileri bağlamında;

- Danışan ile ilgili temaları belirleyebilme ve danışanın problemlerini öncelik sırasına koyabilme
- Danışanın hazır oluşuna uygun ve ulaşılabilir kısa ve uzun süreli amaçlar oluşturabilmesine yardımcı olabilme
- Danışanın davranış değişimi için spesifik plan ve stratejiler geliştirebilme, uygulanan tekniklerin bir danışan üzerindeki etkisini öngörebilme
- Psikolojik danışma sürecini etkileyebilecek sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin farkında olabilme
- Danışanın durumunu bir kuramsal çerçeve içerisinde doğru şekilde kavramlaştırabilme ve kuramsal modellerle hangi tekniklerin uyumlu ve tutarlı olduğunu bilme.
- Danışanın sorunuyla baş etme sürecinde ne zaman yardıma ihtiyacı olduğunu fark edebilme ve başarılı bir psikolojik danışma süreci için danışanın potansiyelinin farkında olabilme

Öz farkındalık bağlamında;

- Danışanın değerlerinden farklı değerlere sahip olsa da danışanı yargılamayan tutumunu sürdürebilme
- Kişisel olarak güçlü ve sınırlı yanlarını bilip, kendi ihtiyaç ve çatışmalarının farkında olabilme
- Kendi kaygısının psikolojik danışma sürecine olan etkisini fark edebilme ve kişisel problemlerini danışma sürecinin dışında tutabilme
- Psikolojik danışma sürecinin belirsizliğine tolerans gösterebilme ve kendine yanlış yapma hakkı tanıyabilme
- Danışan ile güç mücadelesine girdiği zamanları fark edip kabul edebilme
- Aldığı geribildirimler karşısında savunmaya geçmeyen bir tavır sergileyebilme ve kendini geliştirme sorumluluğu gösterebilmesi hedeflenmektedir.

Süpervizyon Sürecinde Ele Alınacak Etkinlikler ve Öğrenci Sorumlulukları

1. ***Terapötik becerilerin uygulanmasına dayalı alıştırma yapma:*** Örnek danışan tepkilerini içeren kısa senaryoların bulunduğu metinde, her bir senaryoya belirtilen terapötik becerileri kullanarak psikolojik danışman rolünde tepki verilmesi beklenmektedir. Bu beceriler, asgari düzeyde teşvik, içerik yansıtma, duygu yansıtma, konuşmaya açık davet (açık uçlu soru sorma), kendini açma, kişiselleştirme, yüzleştirme, bağlama, ilişkinin şimdi ve buradlığı, cesaretlendirme, somutluk, anındalık ve özetleme gibi becerilerdir.
2. ***Duygu listesi oluşturma:*** Duyguları tanıma ve ayırt etme açısından her öğrencinin duygu ifadelerinden oluşan bir liste hazırlaması beklenmektedir. Listede belli başlı duygulara yer vermekle birlikte duyguları barındıran atasözlerine de yer verilebilmektedir.
3. ***Eğitsel sunum yapma:*** Her bir öğrenciden psikolojik danışma oturumlarında üniversite öğrencisi olan danışanlarda gözlenmesi olası olan sosyal kaygı, sınav kaygısı, öfke kontrolünde güçlük, travma konularının birine yönelik danışanın olası duyguları, düşünceleri ve

davranışlarını paylaşarak bu konuya ilişkin yürütülebilecek bir psikolojik danışmada sürecini tanıtmayı içeren yaklaşık 20 dakikalık sunum yapması beklenmektedir. Sunumda slayt gösterisinden yararlanma ya da farklı materyaller kullanma öğrencinin tercihinine bağlıdır. Sunum ile ilgili yapılan hazırlık sunum öncesinde süpervizör ile paylaşılacak verilen geribildirimler doğrultusunda düzenlenen sunum ders sürecinde yapıldıktan sonra öğrenci tarafından ortak e-postada aracılığı ile akranlarıyla paylaşılacaktır.

4. ***Rol oynama:*** Süpervizyon sürecinde ilk oturuma yönelik yapılama ve amaç oluşturmaya hazırlanma amacıyla psikolojik danışman- danışan rol oynamasını içeren iki ayrı video çekimi gerçekleştirilerek derse gelmesi beklenmektedir. İlk videoda danışan rolündeki bireyin, psikolojik danışman rolündeki öğrenciyi zorlamadan ilerleyen bir ilk oturum yapılmasının ve amaç oluşturma esnasında en çok zorlanılabilecek danışan tepkileri düşünülerek bu durumu oynayan bir danışan karşısında psikolojik danışman rolü oynanarak videoya kaydedilmesi beklenmektedir. Videoların grup süpervizyonundan önce araştırmacı/süpervizör ile çevrimiçi dosya paylaşım platformu aracılığıyla paylaşılması, rol oynama esnasında yaşanan deneyimlerin not edilip videolar ile birlikte takip eden grup süpervizyonu oturumuna getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca grup ortamında ön görüşmeye, yapılamaya ve çeşitli terapötik beceri ve tekniklere yönelik olarak yeri ve zamanı geldiğinde psikolojik danışman-danışan rolleri oynanacaktır.
5. ***Süpervizyon sürecini değerlendirme/Günlük tutma:*** Her bir grup süpervizyonu sonrasında öğrencilerin süpervizyon sürecine ilişkin değerlendirmede bulunması beklenmektedir. Bu amaçla öğrencilerin doldurdıkları “Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu”nu işlenen dersten sonraki güne kadar süpervizöre e-posta yoluyla gönderilmesi gerekmektedir.
6. ***Bireyle Psikolojik Danışma Oturumlarının Yürütülmesine ve Geri bildirim Sürecine Yönelik Belirlenen Sorumluluklar***
 - Öğrencilerin en az iki danışan ile haftada birer gün 50-55 dakika olmak üzere ortalama 7-8 oturum başlangıç, çalışma ve sonlandırma aşamalarının olduğu iki danışma sürecini tamamlamaları gerekmektedir (Danışanların erken bırakması durumunda farklı bir danışan ile yeni bir sürece başlanabilir).
 - Danışanlarının ikisinin de üniversite öğrencisi olması ve en az bir danışanın karşı cinsten olması beklenmekte, danışanlardan psikolojik danışma sürecinin koşullarını kabul edip sürece gönüllü katıldığına ilişkin bilgilendirilmiş onam alınması gerekmektedir (Bilgilendirilmiş Onam Formu- Ek 2).
 - Öğrencilerin haftalık olarak gerçekleştirdikleri psikolojik danışma oturumlarının video kayıtlarını almaları, video kayıtlarında danışanın yüzünün görünmediği bir çekim gerçekleştirmeleri gerekmektedir.
 - Öğrenciler, psikolojik danışma oturumlarına ilişkin geribildirim almaları için psikolojik danışma oturumları sırasındaki tepki ve yaşantılarını ifade ettikleri “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” (Ek 3) formunu doldurmakla sorumlu tutulmuştur. Bu formun doldurulmasında öğrencilerin psikolojik danışma oturumlarının video kaydından yararlanması beklenmektedir.
 - Her hafta, her öğrenci gerçekleştirdiği psikolojik danışma oturumuna ilişkin “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” dikkate alınıp video kaydı izlenerek bu form üzerinden e- posta aracılığı ile süpervizörden/araştırmacıdan bireysel geri bildirim alacaktır. Bu nedenle her öğrencinin psikolojik danışma oturumuna ilişkin doldurmuş olduğu “Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu” nu psikolojik danışma oturumunu gerçekleştirdiği günden en fazla 2 gün sonra süpervizöre/araştırmacıya e-posta yoluyla iletmesi gerekmektedir. Psikolojik danışma oturumlarına ilişkin video kayıtları ise gerçekleştirilen

psikolojik danışma oturumunun bitiminde elden ya da çevrimiçi dosya paylaşım platformu aracılığıyla süpervizöre/araştırmacıya iletilmesi beklenmektedir.

- BPDU dersi esnasında ise grup süpervizyonu gerçekleştirilecektir. Psikolojik danışma oturumuna ilişkin o hafta grup süpervizyonu alacak olan iki öğrencinin dersin gerçekleşeceği günden en az iki gün önce video kaydını çevrimiçi dosya paylaşım platformu aracılığı ile "Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu"nu ise ortak e-posta hesabına yüklemek üzere gruptaki diğer öğrencilerle paylaşması gerekmektedir.
- Her bir öğrencinin "Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu" ndaki bilgileri ve formda belirtilen süpervizyon amaçlarını/ihtiyaçlarını dikkate alarak video kaydını izleyip akran geribildirimine hazırlıklı bir şekilde grup süpervizyonu oturumuna gelmeleri beklenmektedir.
- Grup süpervizyonu sırasında süpervizyon alacak öğrencinin sunacağı psikolojik danışma oturumunu kısaca özetleyerek süpervizyon amaçlarını/ihtiyaçlarını belirtmesi gerekmektedir. Bu amaçlar bağlamında her bir grup üyesinin grup süpervizyonu alacak olan öğrencinin amaçlarından/ihtiyaçlarından birini seçmesi beklenmektedir. Grup süpervizyonu alacak olan öğrencinin psikolojik danışma oturumuna ait video kaydının önceden belirlediği 10 dakikalık kesitin izlenmesi sonrasında her bir grup üyesinin seçmiş olduğu amaç/ihtiyaç üzerinden ekranına geri bildirim vermesi gerekmektedir.
- Grup süpervizyonu sürecinde her bir akranı tarafından geribildirim alan öğrenciye en son araştırmacı/süpervizör tarafından geri bildirim verilecek, geri bildirim alan öğrencinin geri bildirimlere yönelik düşünceleri üzerinde durulacak, öğrencinin elde ettiği farkındalıklardan yola çıkarak sonraki oturuma yönelik planlaması üzerinde durulacaktır.
- Danışanın oturuma gelmemesi ya da oturumun saat ve gününün değişmesi durumunda veya süpervizyon sürecine katılımı ilgili acil bir durum söz konusu olduğunda süpervizörün bilgilendirilmesi gerekmektedir.

Değerlendirme

- ✚ Psikolojik danışma performans becerilerini geliştirme (%5) (final notu)
- ✚ Bilişsel psikolojik danışma becerilerini geliştirme (%5) (final notu)
- ✚ Öz farkındalığının artması (%5) (final notu)
- ✚ Profesyonel davranışlar sergileme (%5) (final notu)
- ✚ Süpervizyon davranışları bağlamında
- ✚ Vaka sunumu yapma (%10) (final notu)
- ✚ Akran süpervizyonunda bulunma (%10) (final notu)
- ✚ Öz eleştiride bulabilme (%5) (final notu)
- ✚ Geri bildirimler alırken kabul edici olma (%5) (final notu)
- ✚ Terapötik becerileri uygulamaya geçmeye yönelik alıştırmada aktif katılım gösterme (%5) (vize notu)
- ✚ Rol oynamalara aktif katılım gösterme (%5) (vize notu)
- ✚ Yapılama ve amaç oluşturmaya ilişkin rol oynayıp video kaydına alma (%5) (vize notu)
- ✚ Eğitsel sunum yapma (%5) (vize notu)
- ✚ Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Süpervizyon Formu'nu doldurma (%15) (ödev notu)
- ✚ Süpervizyon Sonrası Değerlendirme Formu'nu doldurma (%15) (ödev notu)

Geçici Program

1. Hafta (13 Şubat)
Tanuşma ve giriş
Dersin gerekliliklerinin paylaşımı
2. Hafta (20 Şubat)
Terapötik becerilere ilişkin alıştırma
Duygu listesinin paylaşımı
Ön görüşmeye ilişkin rol oynama
3. Hafta (27 Şubat)
Yapılandırma ve amaç oluşturmaya ilişkin hazırlanmış video kayıtları üzerinde durma
Özetleme becerisi üzerinde durma
4. Hafta (6 Mart)
Eğitsel sunum
Birinci danışana yönelik grup süpervizyonu
5. Hafta (13 Mart)
Eğitsel sunum
Birinci danışana yönelik grup süpervizyonu
6. Hafta (20 Mart)
Eğitsel sunum
Birinci ve ikinci danışana yönelik grup süpervizyonu
7. Hafta (21 Mart)
Eğitsel sunum
Birinci ve ikinci danışana yönelik grup süpervizyonu
Psikolojik danışmada sonlandırma üzerinde durma
8. Hafta (3 Nisan)
Eğitsel sunum
Birinci ve ikinci danışana yönelik grup süpervizyonu
9. Hafta (10 Nisan)
Birinci ve ikinci danışana yönelik grup süpervizyonu
10. Hafta (17 Nisan)
Birinci ve ikinci danışana yönelik grup süpervizyonu
11. Hafta (24 Nisan)
Birinci ve İkinci danışana yönelik grup süpervizyonu
12. Hafta (1 Mayıs tatil olduğundan aynı hafta içinde ortak bir gün belirlenecek)
İkinci danışana yönelik grup süpervizyonu
13. Hafta (8 Mayıs)
İkinci danışana yönelik grup süpervizyonu
14. Hafta (15 Mayıs)
Değerlendirme ve dersin sonlandırılması